

Sbírka zákonů republiky Československé

Číslo 40.

Vydána dne 30. května 1949.

Cena Kčs 9.—

O B S A H :

(122.—128.) 122. Vyhláška o dni zřízení národních dopravních podniků. — 123. Nařízení, jímž se vydává organizační statut národního dopravního podniku „Československé dráhy, národní podnik“. — 124. Nařízení, jímž se vydává organizační statut národního dopravního podniku „Československá automobilová doprava, národní podnik“. — 125. Nařízení, jímž se vydává organizační statut národního dopravního podniku „Československá plavba labská, národní podnik“. — 126. Nařízení, jímž se vydává organizační statut národního dopravního podniku „Československá plavba oderská, národní podnik“. — 127. Nařízení, jímž se vydává organizační statut národního dopravního podniku „Československá plavba dunajská, národní podnik“. — 128. Nařízení, jímž se vydává organizační statut národního dopravního podniku „Československé aerolinie, národní podnik“.

122.

Vyhláška ministra dopravy ze dne 10. května 1949

o dni zřízení národních dopravních podniků.

Ministr dopravy vyhláší podle § 7, odst. 1 zákona ze dne 22. prosince 1948, č. 311 Sb., o národních dopravních podnicích, a podle usnesení vlády ze dne 10. května 1949:

Národní dopravní podniky „Československé dráhy, národní podnik“, „Československá automobilová doprava, národní podnik“, „Československé aerolinie, národní podnik“, „Československá plavba labská, národní podnik“, „Československá plavba oderská, národní podnik“ a „Československá plavba dunajská, národní podnik“ se zřizují dnem 1. ledna 1949.

Petr v. r.

123.

Vládní nařízení ze dne 10. května 1949,

jímž se vydává organizační statut národního dopravního podniku „Československé dráhy, národní podnik“.

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 25 zákona ze dne 22. prosince 1948, č. 311 Sb., o národních dopravních podnicích:

Oddíl I.

Všeobecná ustanovení.

§ 1.

Firma a sídlo podniku.

(1) Firma podniku zní „Československé dráhy, národní podnik“.

(2) Sídlem podniku je Praha. Podnik je oprávněn zřizovati odštěpné (pobočné) závody v cizině.

§ 2.

Znamenání podniku. Vyhlášky.

(1) Firma podniku se znamená tak, že k vytištěnému nebo kýmkoliv napsanému jejímu

znění připojí svůj vlastnoruční podpis ředitel podniku nebo vedoucí úředník ho zastupující (§ 27).

(2) Sdělení určená uživatelům služeb podniku uveřejňuje podnik, pokud zvláštními předpisy není stanoveno jinak, způsobem, který určí ministerstvo dopravy vyhláškou v úředním listu republiky Československé.

§ 3.

P ř e d m ě t p o d n i k á n í.

(1) Podnik provozuje dopravu osob a věci drahou.

(2) Podnik vykonává nebo obstarává samostatně všechny práce a pomocné úkony, jež slouží předmětu jeho podnikání nebo vybudování a udržování jeho zařízení, kromě rozvojových investic, na př. práce projekční, stavební, zkušební a řemeslné všeho druhu, a podle potřeby zřizuje a provozuje k tomu účelu zvláštní pomocné závody, zejména

a) pro veškeré opravy vlastních i cizích železničních vozidel, stavebních, dorozumivacích, zabezpečovacích a jiných provozních zařízení, jakož i pro výrobu nebo opravu jejich náhradních součástí (dílny a správkárny),

b) pro výrobu kamene, šterku a písku (lomy, šterkovny a pískovny),

c) pro tisk jízdenek a tiskovin, jakož i pro veškeré rozmnožování (tiskárny, planografie a pod.) pro potřeby vlastního provozu s vyloučením jakékoli činnosti tohoto druhu pro potřeby jiných osob nežli podniku,

d) pro výrobu ledu (chladírny),

e) pro výrobu svítivplynu k osvětlování železničních vozů.

(3) Jako vedlejší provozuje podnik činnosti usnadňující jeho podnikání nebo sloužící přepravcům a cestujícím nebo péči o vlastní zaměstnance, i kdyby jinak k nim bylo třeba zvláštního živnostenského oprávnění, a to s výjimkou činností uvedených dále pod č. 1, písm. f) a č. 6 toliko ve vozidlech podniku, na nádražích nebo na provozních pozemcích a v provozních budovách podniku, při čemž zejména

1. zřizuje a provozuje

a) živnosti hostinské a výčepnické (§ 16 živnostenského řádu a § 23 živnostenského zákona),

b) živnosti obchodní pro prodej cestovních potřeb, upomínkových předmětů, jídel a nápojů všeho druhu a ovoce,

c) šatny, úschovny zavazadel a jízdních kol a nosičskou službu,

d) umývárny, lázně, holírny a podobná hygienická zařízení,

e) biografy.

f) informační a jiné kanceláře, sledující získání přepravy, včetně tarifních zpravodajen, prodejen tarifů a jízdenek a odbavoven zavazadel a zásilek;

2. zprostředkuje pojištění cestujících, zavazadel a zboží;

3. obstarává prodej knih, časopisů a jiných publikací;

4. provozuje automatické váhy všeho druhu;

5. provádí reklamu pro jiné podniky;

6. buduje a provozuje zařízení pro péči o vlastní zaměstnance (nocležny, stravovny, zotavovny, prodejny spotřebního zboží, závodní kuchyně, ústavy pro odborné školení a pod.).

(4) Pokud činnosti uvedené v odstavci 3 mají povahu živností, platí pro jejich provozování příslušná ustanovení živnostenského řádu (zákona).

(5) Podnik je oprávněn dopravovat písemnosti ve vzájemném služebním styku orgánů své výkonné správy (§ 28), pokud jej zprostředkují jeho vlastní zaměstnanci jeho dopravními prostředky, jakož i zřizovati, udržovati a provozovati dorozumivací zařízení na vozidlech pro vlastní podnikovou potřebu nebo pro potřebu cestujících, obdrželi-li k tomu příslušné úřední povolení.

§ 4.

P o d n i k o v ý z n a k.

(1) Podnik je oprávněn trvale veřejně užívati:

a) vlastnické značky „ČSD“,

b) zvláštního podnikového znaku,

c) státního znaku samostatně nebo v podnikovém znaku.

(2) Úprava a způsob užívání podnikového a státního znaku podléhají schválení ministerstev dopravy a vnitra.

Oddíl II.

Hospodářství podniku.

§ 5.

O b e c n é z á s a d y h o s p o d a ř e n í.

(1) Podnik budiž veden podle zásad obchodního podnikání. Uspořádává svůj provoz tak, aby v oboru železniční dopravy co nejlépe a nejehospodárněji uspokojoval dopravní potřeby ve státě.

(2) Podnik určuje své přepravní úkoly a upravuje rozsah, druh a způsob provozu a investiční činnost tak, jak to vyžaduje splnění celostátního dopravního plánu jako součásti jednotného hospodářského plánu.

(3) Podnik udržuje svá zařízení v řádném stavu, obnovuje je přiměřeně potřebám provozu a doplňuje a zdokonaluje je v mezích hospodářské účelnosti a únosnosti se zřetelem k technickému pokroku.

§ 6.

Financování provozu.

(1) Výdaje související s provozem hradí podnik z vlastních provozních prostředků. Nestačí-li tyto prostředky, opatří si podnik potřebné finanční prostředky se souhlasem ministerstev dopravy a financí úvěrem (provozní úvěr).

(2) Při opatrování provozního úvěru smí být podnik v obchodním spojení pouze s bankou pro provozní úvěr.

(3) Prostředků určených k provozním účelům nesmí podnik použít k financování investic.

§ 7.

Financování investic.

(1) K úhradě nákladů na investice použije podnik prostředků získaných prováděním odpisů (§ 8); nestačí-li tyto prostředky, opatří si podnik další prostředky na investice se souhlasem ministerstev dopravy a financí úvěrem u Investiční banky, národního podniku v Praze, podle směrnic vydaných ministerstvem financí v dohodě s ministerstvem dopravy.

(2) Podnik nesmí použít prostředků určených k investičním účelům ani přechodně k jiným účelům.

§ 8.

Odpisy.

Podnik je povinen provádět odpisy investic podle odpisového plánu, který schválí ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí; prostředků získaných odpisy použije podnik k obnově svých investic (§ 7, odst. 1).

§ 9.

Zcizení a zatížení nemovitostí.

Podnik smí zcizovat nebo zatěžovat své nemovitosti nejvýše do částky, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí; zciziti nebo zatížit nemoovitosti nad tuto částku smí podnik jen se souhlasem ministerstev dopravy a financí.

§ 10.

Platební styk.

Podnik je povinen konat své platy převodem ze svého účtu u banky pro provozní úvěr (§ 6, odst. 2). Placení hotovými je přípustné jen podle směrnic, které vydá ministerstvo financí. Hotovosti přesahující výši přípustnou podle těchto směrnic je podnik povinen odvádět na svůj účet u banky pro provozní úvěr. Pro styk s touto bankou může podnik používat služeb Poštovní spořitelny.

§ 11.

Státní investiční příspěvek.

(1) Na investice určené jednotným hospodářským plánem přispěje stát podniku, jsou-li tyto investice podnikány ve veřejném zájmu a jestliže by náklady na ně přesáhly hospodářské možnosti podniku, a to pokud by náklady na ně byly hospodářsky neúnosné. Výši tohoto investičního příspěvku a způsob jeho poskytnutí stanoví vláda před započítáním příslušných investic, t. j. zásadně před schválením investičního programu a investičního rozpočtu. Za téhož předpokladu, týnní způsobem a v téže míře přispěje stát podniku na zúročení a úmor zápůjček na investice, sjednaných do dne zřízení podniku a jím převzatých (§ 4 a § 8, odst. 3 zákona ze dne 22. prosince 1948, č. 311 Sb., o národních dopravních podnicích, v dalším jen „dopravní podnikový zákon“).

(2) O náhradě nákladů na investice, jež podnik provede v zájmu obrany státu, platí ustanovení § 121 zákona ze dne 20. května 1937, č. 86 Sb., o drahách (železničního zákona).

§ 12.

Náhrada ztrát ze zvláštních služeb.

(1) Za plnění přepravních, tarifních nebo jiných závazků a úkonů, uložených státem nebo prováděných v naléhavém zájmu národního hospodářství nebo v jiném důležitém státním zájmu, jež přesahují míru obvyklou v obchodním podnikání a za něž se podniku nedostane přímé úplaty odpovídající alespoň vlastním nákladům, přísluší podniku náhrada ve výši rozdílu mezi vlastními náklady a úplatou přijatou za splnění těchto závazků. O náhradě, její výši a způsobu jejího placení rozhodne vláda, která zároveň určí odvětví státní správy, jež poskytne podniku stanovenou náhradu, a to ve čtvrtletních předem splatných částkách. Podnik je povinen zároveň s účetní závěrkou vzniklé ztráty řádně prokázat.

(2) O náhradě ztrát vzniklých ze zvláštních služeb v zájmu obrany státu platí příslušná ustanovení železničního zákona.

§ 13.

Podnikové účetnictví.

Ve svém podnikovém účetnictví se podnik řídí ustanoveními zákona ze dne 16. května 1946, č. 116 Sb., o jednotné organizaci podnikového účetnictví, a předpisy vydanými podle něho.

§ 14.

Rozpočet, zahajovací bilance, účetní závěrka.

(1) Podnik sestavuje podnikový rozpočet a podle něho hospodaří. Jeho rozpočetní závěrka tvoří přílohu státního rozpočtu.

(2) Podnik sestaví zahajovací bilanci do lhůty a podle směrnic, které stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí. Tato bilance podléhá schválení vlády.

(3) Podnik sestaví účetní závěrku vždy do lhůty, kterou určí ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí. Účetní závěrka je přílohou státního závěrečného účtu.

§ 15.

Kmenové jmění.

(1) Kmenovým jměním podniku je při jeho zřízení čistá hodnota majetkové podstaty stanovená podle § 11, odst. 2 dopravního podnikového zákona v zahajovací bilanci (§ 14, odst. 2).

(2) Podnik může kmenové jmění zvýšiti nebo snížit jen podle směrnic, jež vydá ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí.

§ 16.

Reservní fond.

Podnik utvoří z přidělů ze zisku (§ 17), po případě z mimořádných zisků, které nesouvisí s předmětem podnikání a jsou neprovozní povahy, jakož i z mimořádných příspěvků (darů) rezervní fond, a to až do výše 10% kmenového jmění podle stavu ke dni, ke kterému se sestavuje účetní závěrka.

§ 17.

Rozdělení zisku a úhrada ztráty.

(1) Ze zisku podniku připadne:

a) jednotnému fondu pracujících částka, stanovená dekretem presidenta republiky ze dne 21. října 1945, č. 104 Sb., o závodních a

podnikových radách, ve znění zákona ze dne 21. července 1948, č. 188 Sb.,

b) rezervnímu fondu podniku podle potřeby až do 30%,

c) státní pokladně zbytek.

(2) Ministerstvo dopravy může v dohodě s ministerstvem financí a nejvyšším účetním kontrolním úřadem, ukáže-li se toho potřeba, přiměřeně snížití přiděl rezervnímu fondu, uvedený v odstavci 1, písm. b), a to až na 20%.

(3) K náhradě bilančních ztrát se použije rezervního fondu. Nestačí-li rezervní fond k tomuto účelu, převede se zbytek ztráty na nový účet.

§ 18.

Hospodářský rok.

Pro stanovení hospodářského roku a jeho rozdělení na období platí obecné předpisy o jednotném hospodářském roku.

Oddíl III.

Správa podniku.

§ 19.

Správní orgány.

Správními orgány podniku jsou:

- a) představenstvo,
- b) ředitel podniku, který je zároveň předsedou představenstva.

§ 20.

Představenstvo.

(1) Představenstvo se skládá z předsedy a 15 dalších členů, z nichž každý má svého náhradníka.

(2) Členy představenstva a jejich náhradníky jmenuje vláda se zřetelem na přiměřené zastoupení Slovenska, a to:

a) jednu třetinu dalších členů a jejich náhradníky ze stálých zaměstnanců podniku, navržených příslušným orgánem jednotné odborové organizace,

b) zbývající dvě třetiny členů a jejich náhradníky z odborníků dopravních, národohospodářských, finančních a technických po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace.

(3) Členy představenstva a jejich náhradníky může vláda kdykoliv odvolati po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace.

§ 21.

Členství v představenstvu.

(1) Členem představenstva nebo jeho náhradníkem může být toliko československý občan, který má odborné vědomosti a zkušenosti, je státně spolehlivý a občansky bezúhonný.

(2) Členem představenstva nebo jeho náhradníkem nemůže být zejména:

a) kdo provozuje výdělečný podnik, jehož podnikání je v rozporu se zájmy podniku, nebo vykonává jinou funkci nebo činnost, která je v rozporu s těmito zájmy,

b) člen závodní (podnikové) rady nebo jeho náhradník.

c) příbuzní ředitele podniku v řadě přímé a jeho sourozenci.

(3) Funkce člena nebo náhradníka v představenstvu zaniká:

a) odpadnou-li předpoklady uvedené v odstavci 1,

b) nastane-li u člena nebo náhradníka některá z překážek uvedených v odstavci 2,

c) přestane-li člen představenstva nebo jeho náhradník, jmenovaný ze zaměstnanců podniku [§ 20, odst. 2, písm. a)], být zaměstnancem podniku,

d) vzdá-li se člen představenstva nebo jeho náhradník funkce během funkčního období,

e) byl-li člen představenstva nebo jeho náhradník odvolán,

f) uplynutím funkčního období (odstavec 5),

g) úmrtím.

(4) V pochybnostech o tom, zda nastaly důvody zániku funkce podle odstavce 3, písm. a) nebo b), rozhoduje ministr dopravy.

(5) Funkční období představenstva trvá 3 roky; členové představenstva a jejich náhradníci jsou však povinni vykonávat funkci dále, dokud se nové představenstvo neujme výkonu funkce.

(6) Náhradník zastupuje člena, za něhož byl jmenován, jen, je-li zaneprázdněn. Vzdá-li se člen své funkce během funkčního období nebo zanikne-li jeho členství jiným způsobem, nastoupí jeho náhradník na zbytek funkčního období a vláda jmenuje mu náhradníka podle ustanovení § 20, odst. 2.

§ 22.

Práva a povinnosti představenstva.

(1) Členové představenstva a jejich náhradníci vykonávají slib do rukou ministra dopravy,

že budou svědomitě plnit své povinnosti v souladu se zájmy státu a podniku, že budou zachovávat mlčenlivost o věcech projednávaných představenstvem a že je nikomu nesdělí, pokud nejsou k tomu povinni podle příslušných předpisů.

(2) Představenstvo spravuje podnik s péčí řádného hospodáře, jeho členové osobně odpovídají za splnění svých povinností. O tom, zda na člena představenstva má být vymáhána náhrada škody způsobené nesplněním těchto povinností, rozhoduje ministerstvo dopravy.

(3) Členům představenstva, po případě jejich náhradníkům, přísluší náhrada hotových výdajů spojených s výkonem funkce, a to podle směrnic, jež vydá ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí. Ministerstvo dopravy může jim v dohodě s ministerstvem financí mimo to přiznatí odměnu za zvláštní práce nebo za dosažení zvlášť příznivých hospodářských výsledků podniku.

(4) O ochraně služebního (pracovního) poměru členů představenstva a jejich náhradníků z řad zaměstnanců podniku platí přiměřeně ustanovení § 15 dekretu presidenta republiky č. 104/1945 Sb., ve znění čl. I zákona č. 42/1948 Sb.

§ 23.

Působnost představenstva.

Představenstvu podniku přísluší:

a) usnáseti se o svém jednacím řádu (§ 24, odst. 4);

b) usnáseti se o opatřeních, k jejichž platnosti se vyžaduje schválení ministerstvem dopravy, po případě jinými ministerstvy (ústředními úřady) nebo vládou, a to:

1. o zásadách pro sestavení a provádění dopravního plánu (určení přepravních úkolů, úprava provozu, investiční činnosti a zhospodárnění provozu, § 5),

2. o návrhu zahajovací bilance podniku a jeho změn (§ 14, odst. 2),

3. o návrhu rozpočetní závěrky (§ 14, odst. 1, věta druhá), účetní závěrce (§ 14, odst. 3), rozdělení zisku nebo úhradě ztráty (§ 17) a odpisovém plánu (§ 8),

4. o návrzích úvěrových opatření (§§ 6 a 7),

5. o návrzích na zvýšení nebo snížení jmenného jmění (§ 15),

6. o návrzích na přiznání státního investičního příspěvku (§ 11) a náhrady ztrát ze zvláštních služeb (§ 12),

7. o návrzích na zcizení nebo zatížení nemovitostí podniku v hodnotě přesahující částku, kterou stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí (§ 9),

8. o návrzích na vymáhání náhrady škody na řediteli podniku nebo na členu představenstva (§ 22, odst. 2 a § 25, odst. 5),

9. o návrzích smluv podniku se zahraničními dopravními podniky o tarifním a provozním společenství,

10. o návrzích pracovních a mzdových řadů zaměstnanců podniku a změn těchto řadů (§ 29, odst. 1) a o návrhu směrnic pro udělování odměn zaměstnancům podniku za mimořádný výkon a zlepšovací návrhy (§ 29, odst. 3 a 4).

11. o zevní úpravě a způsobu užívání podnikového nebo státního znaku (§ 4, odst. 2) a služebního stejnokroje nebo odznaku (§ 29, odst. 2),

12. o návrzích opatření, jež má podnik učiniti podle jiných předpisů než podle dopravního podnikového zákona (§ 22, odst. 2 zákona), přesahují-li běžný provoz podniku;

c) rozhodovati o věcech, jež přesahují běžný provoz podniku, a to:

1. o nabytí nemovitostí nebo prodeji movitostí, přesahuje-li kupní nebo prodejní cena částku, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí.

2. o zřízení nebo zatížení nemovitostí podniku v hodnotě přesahující částku, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí,

3. o zřízení nebo zrušení odštěpných (pobočných) závodů podniku v cizině (§ 1, odst. 2),

4. o zahájení rozepří, přesahuje-li hodnota sporu částku, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí, a o smírech v těchto rozepřích,

5. o zásadách pro zadávání prací a dodávek,

6. o vydáních, jež nesouvisí přímo s provozem,

7. o dohodách s ostatními národními dopravními podniky o provozním společenství, přesahují-li běžný provoz podniku,

8. o věcech podniku projednávaných v ředitelské radě národních dopravních podniků, o nichž nebylo dosaženo jednomyslného usnesení, po případě o stanovisku, jež v ředitelské radě zaujal ředitel podniku (§ 20, odst. 5 dopravního podnikového zákona),

9. o smlouvách podniku se zahraničními dopravními podniky o tarifním a provozním společenství, pokud jejich schválení není vyhrazeno ministerstvu dopravy,

10. o předpisech podniku o působnosti, vnitřním rozčlenění a vzájemném vztahu ústředního a oblastního ředitelství podniku (§ 28, odst. 2).

11. o udělení nebo odvolání prokury nebo obchodní plné moci, jakož i o zástupcích ředitele a jejich pravomoci (§ 27, odst. 1),

12. v personálních věcech zaměstnanců podniku vyhrazených podle § 32 rozhodnutí představenstva;

d) projednávat i schvalovat zprávu ředitele podniku o činnosti.

§ 24.

Jednání a usnášení představenstva.

(1) Představenstvo je způsobilé se usnášeti, jsou-li přítomni předseda nebo jeho zástupce (§ 27, odst. 1, věta první) a aspoň 8 dalších členů nebo jejich náhradníků. Návrh se považuje za přijatý, vyslovila-li se pro něj nadpoloviční většina přítomných členů nebo při rovnosti hlasů předseda, který hlasuje poslední.

(2) Má-li předseda za to, že usnesení představenstva je na újmu zájmů podniku nebo zájmů státu, zastaví jeho výkon a podá o tom ihned zprávu představenstvu a ministerstvu dopravy, které o věci rozhodne.

(3) Ministr dopravy může vyslati do schůzi představenstva zástupce z činných úředníků státní dopravní správy; tomuto zástupci však nepřísluší hlasovací právo. Schůzi představenstva se může zúčastniti též zástupce nejvyššího účetního kontrolního úřadu rovněž bez hlasovacího práva.

(4) Podrobnosti o tom, kdy a jak se představenstvo svolává, jak jedná a jak se usnáší, stanoví jednací řád, na němž se samo usnese.

§ 25.

Ředitel.

(1) Ředitele podniku ustanovuje a odvolává vláda po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace. Prohlášení, kterým se ředitel vzdává své funkce, bere na vědomí ministr dopravy, čímž funkce ředitele zaniká.

(2) Ředitelem může býti toliko československý občan, který má odborné vědomosti a zkušenosti a je státně spolehlivý a občansky bezúhonný.

(3) Ředitel nesmí vykonávati zaměstnání, funkci nebo jinou činnost, která je v rozporu se zájmy podniku, ani nesmí provozovati jakýkoliv výdělečný podnik, ani se na něm účastniti.

(4) Ředitel vykoná slib do rukou ministra dopravy, že bude svědomitě plniti své povinnosti v souladu se zájmy státu a podniku, že bude zachovávat mlčenlivost o věcech projednávaných představenstvem i o jiných věcech ob-

chodního tajemství, a že je nikomu nesdělí, pokud není k tomu povinen podle příslušných předpisů.

(5) Ředitel je, vykonávaje svou funkci, povinen jednati s péčí řádného hospodáře a osobně odpovídá za splnění svých povinností. O tom, zda se má na řediteli vymáhati náhrada škody jím způsobené, rozhoduje na návrh představenstva ministerstvo dopravy.

(6) Svě funkce se ředitel ujímá dnem vykonání slibu, čímž se stává, pokud jím již nebyl, zaměstnancem podniku; jeho pracovní poměr zaniká dnem, kdy byl odvolán, nebo dnem, kdy bylo vzato na vědomí, že se vzdává funkce. Nedošlo-li k zániku pracovního poměru za okolností, pro které by bylo lze jinak pracovní poměr zrušiti předčasně, přísluší řediteli požitky nejméně po dobu, po kterou by náležely, kdyby byl pracovní poměr rozváznán výpovědí.

(7) Na ustanovení a odvolání ředitele se nevztahují předpisy o spolurozhodování závodního zastupitelstva zaměstnanců při přijímání a propouštění zaměstnanců, po případě o spolupůsobení tohoto zastupitelstva při zařazování zaměstnanců na pracovní místa a o předchozím souhlasu okresního úřadu ochrany práce při sjednání a rozváznání pracovního poměru.

(8) Řediteli přísluší služební titul „ústřední ředitel“.

§ 26.

Pravomoc ředitele.

Ředitel zastupuje podnik a znamená jeho firmu, vede věci jeho běžného provozu, činí opatření a rozhodnutí v jeho provozu, která nejsou vyhrazena představenstvu (§ 23), a vykonává usnesení představenstva. Není-li představenstva nebo není-li schopno se usnášeti nebo je-li nebezpečí v prodlení, přísluší řediteli, aby učinil potřebná neodkladná opatření; je povinen o nich podati zprávu představenstvu v nejbližší jeho schůzi.

§ 27.

Zastupování ředitele.

(1) Ředitele zastupuje v jeho funkci předsedy představenstva [§ 19, písm. b)] člen představenstva, jehož ustanoví představenstvo. V ostatní jeho pravomoci (§ 26) ho zastupují vedoucí úředníci ústředního ředitelství podniku (§ 28), jež určí představenstvo. Představenstvo zároveň vymezí rozsah zastupování a může je pověřiti také stálým zastupováním ředitele v určitých věcech jeho pravomoci.

(2) Ve správě podniku v oblasti Slovenska zastupuje ředitele podniku ve věcech jeho

pravomoci podle § 26, věty první, oblastní ředitel; podrobnosti upraví vnitřní předpisy podniku (§ 28, odst. 2).

(3) Oblastního ředitele jmenuje a odvolává ministr dopravy po vyjádření pověřence dopravy a po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace ze zaměstnanců podniku. Platí o něm obdobně ustanovení § 25, odst. 1, druhé věty a ustanovení § 25, odst. 4, 5 a 7.

§ 28.

Výkonná správa.

(1) Výkonnými orgány správy podniku jsou:

a) ústřední ředitelství v Praze a oblastní ředitelství v Bratislavě,

b) okrskové a místní provozní jednotky,

c) zvláštní hospodářské jednotky, obstarávající určité odborné úkoly ústředně pro celý podnik.

(2) Působnost, vnitřní rozčlenění a vzájemný vztah ústředního a oblastního ředitelství [odstavec 1, písm. a)] upravují vnitřní předpisy podniku, na nichž se usnází jeho představenstvo [§ 23, písm. c), č. 10].

§ 29.

Zaměstnanci.

(1) Zaměstnanci podniku jsou zaměstnanci v soukromoprávním poměru; jejich pracovní a mzdové poměry se řídí pracovními a mzdovými řády, jež vyžadují schválení ministerstva sociální péče.

(2) Představenstvo podniku stanoví, kdy zaměstnanci podniku mají ve službě nositi stejnokroj nebo služební odznak, a určí zároveň jejich zevní úpravu a způsob jejich užívání.

(3) Dokázal-li zaměstnanec podniku mimořádný pracovní výkon a tím nejen přispěl k zvýšení celkového výkonu podniku, ale svým příkladem též působil na pracovní úroveň svého okolí nebo celku, může mu býti udělena v mezích příslušných předpisů přiměřená odměna.

(4) Za návrhy, kterými bylo dosaženo zdokonalení nebo zhospodárnění provozu, pracovního postupu, zvýšení dopravy nebo zmenšení provozních nákladů, lze udělit v mezích příslušných předpisů odměnu zaměstnanci, který je původcem návrhu. Návrh musí býti odborně přezkoumán, i když původce nepřipojil početný rozbor. Výsledek zkoumání se sdělí původci a závodnímu zastupitelstvu zaměstnanců. Při stanovení výše odměny se přihlíží k míře hospodářského prospěchu z přijatého návrhu.

Oddíl IV.

Dozor nad podnikem.

§ 30.

Odborný dozor.

(1) Odborný dozor nad podnikem (§ 22, odst. 1 dopravního podnikového zákona) vykonává ministerstvo dopravy, kterému přísluší:

1. vydávati příkazy pro sestavení a provádění celostátního dopravního plánu jako součásti jednotného hospodářského plánu a sledovati jeho provádění;

2. přezkoumávati a vládě ke schválení předkládati:

a) návrhy na změnu předmětu podnikání, sídla a jména podniku (§ 7, odst. 2 dopravního podnikového zákona),

b) rozpočetní závěrku podniku (§ 14, odst. 1, věta druhá), návrh na přiznání státního investičního příspěvku (§ 11) a návrh na náhradu ztrát ze zvláštních služeb (§ 12),

c) zahajovací bilanci podniku (§ 14, odst. 2),

d) účetní závěrku podniku (§ 14, odst. 3), odpočet záloh na náhradu ztrát ze zvláštních služeb (§ 12, odst. 1);

3. schvalovati

a) odpisový plán podniku (§ 8),

b) úvěrová opatření podniku (§§ 6 a 7),

c) zvýšení nebo snížení kmenového jmění (§ 15),

d) zcizení nebo zatížení nemovitostí podniku v hodnotě přesahující částku stanovenou ministerstvem dopravy v dohodě s ministerstvem financí (§ 9),

e) zevní úpravu a způsob užívání státního a podnikového znaku, stejnokroje nebo služebního odznaku (§ 4, odst. 2 a § 29, odst. 2);

4. určovati částku, do které smí podnik zcizovati nebo zatížit nemovitosti (§ 9), dále částky, nad které má představenstvo rozhodovati o nabytí nemovitostí nebo prodeji movitých věcí [§ 23, písm. c), č. 1], o zcizení nebo zatížení nemovitostí podniku [§ 23, písm. c), č. 2] a o zahájení rozepří [§ 23, písm. c), č. 4];

5. rozhodovati

a) o usneseních představenstva, jejichž výkon ředitel podniku zastavil (§ 24, odst. 2),

b) o odměnách členům představenstva (§ 22, odst. 3),

c) o vymáhání náhrady škody na řediteli podniku nebo na členovi představenstva (§ 22, odst. 2 a § 25, odst. 5);

6. dozírati na hospodaření podniku a za tím účelem nahlížeti do všech jeho knih podnikové-
ho účetnictví, jakož i do jiných obchodních pí-

semností, vyžadovati zprávy a vysvětlivky a činiti opatření k odstranění zjištěných závad.

(2) Působnost podle odstavce 1, č. 2, písm. b) až d), č. 3, písm. a) až d), č. 4 a č. 5, písm. b) vykonává ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí, působnost podle odstavce 1, č. 3, písm. e) v dohodě s ministerstvem vnitra. Ministerstvo financí může spolupůsobiti též při výkonu dozoru podle odstavce 1, č. 6.

§ 31.

Kontrola.

Podnik podléhá kontrole nejvyššího účetního kontrolního úřadu.

Oddíl V.

Ustanovení přechodná a závěrečná.

§ 32.

Příslušnost v zaměstnanec-
kých věcech.

(1) Příslušnost k opatřením o jednotlivých zaměstnancích podniku a příjemcích odpočív-
ných a zaopatřovacích platů podle ustanovení § 21, odst. 3 a 4 dopravního podnikového zákona přechází na správní orgány podniku, a to tak, že působnost příslušející podle dosavadních služebních, platových a pensijních předpisů presidentu republiky nebo vládě, přechází na představenstvo podniku, působnost příslušející podle těchto předpisů, nebo podle předpisů o úrazovém zaopatření ministru nebo ministerstvu dopravy, po případě v dohodě s jinými ministry nebo ministerstvy, přechází na ředitele podniku, a působnost příslušející osobním (pensijním) úřadům na příslušné okrskové provozní jednotky [§ 28, odst. 1, písm. b)].

(2) Dokud nebudou vydány předpisy uvedené v § 21, odst. 2 a 4 dopravního podnikového zákona, dozírá ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí na opatření ve věcech pracovních (služebních), mzdových (platových) poměrů a pensijního (úrazového) zaopatření zaměstnanců a pozůstalých uvedených v § 21, odst. 3 a 4 téhož zákona.

§ 33.

Účinnost a provedení.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1949; provede je ministr dopravy v dohodě s ministrem financí a ostatními zúčastněnými členy vlády.

Zápotocký v. r.

Petr v. r.

124.

**Vládní nařízení
ze dne 10. května 1949,**

jimž se vydává organizační statut národního dopravního podniku „Československá automobilová doprava, národní podnik“.

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 25 zákona ze dne 22. prosince 1948, č. 311 Sb., o národních dopravních podnicích:

Oddíl I.

Všeobecná ustanovení.

§ 1.

Firma a sídlo podniku.

(1) Firma podniku zní „Československá automobilová doprava, národní podnik“.

(2) Sídlo podniku je Praha. Podnik je oprávněn zřizovati odštěpné (pobočné) závody v cizině.

§ 2.

Znamenání podniku. Vyhlášky.

(1) Firma podniku se znamená tak, že k vytištěnému nebo kýmkoli napsanému jejímu znění připojí svůj vlastnoruční podpis ředitel podniku nebo vedoucí úředník ho zastupující (§ 27).

(2) Sdělení určená uživatelům služeb podniku uveřejňuje podnik, pokud zvláštními předpisy není stanoveno jinak, způsobem, který určí ministerstvo dopravy vyhláškou v Úředním listu republiky Československé.

§ 3.

(1) Podnik provozuje dopravu osob a věcí na silnicích a cestách na území Československé republiky i mimo ně.

(2) Podnik vykonává nebo obstarává samostatně všechny práce a pomocné úkony, jež slouží předmětu jeho podnikání nebo vybudování a udržování jeho zařízení, na př. práce projekční, stavební, zkušební a řemeslné všeho druhu, avšak kromě rozvojových investic, a podle potřeby zřizuje a provozuje k tomu účelu zvláštní pomocné závody, zejména

a) pro opravy silničních vozidel, pryžových obručí, dorozumívacích a jiných provozních zařízení, a pro výrobu nebo opravu jejich náhradních součástí (dílny a správkárny),

b) pro tisk jízdenek a tiskovin, jakož i pro veškeré rozmnožování, pro potřeby vlastního provozu (tiskárny, planografie a pod.) s vyloučením jakékoli činnosti tohoto druhu pro potřeby jiných osob nežli podniku.

c) pro zásobování pohonnými látkami (čerpací stanice).

(3) Jako vedlejší provozuje podnik činnosti usnadňující jeho podnikání nebo sloužící přepravcům a cestujícím nebo péči o vlastní zaměstnance, i kdyby jinak k nim bylo třeba zvláštního živnostenského oprávnění, a to s výjimkou činností uvedených dále pod č. 1, písm. f) a č. 5 toliko ve vozidlech podniku, na nádražích nebo na provozních pozemcích a v provozních budovách podniku, při čemž zejména

1. zřizuje a provozuje

a) živnosti hostinské a výčepnické (§ 16 živnostenského řádu a § 23 živnostenského zákona),

b) živnosti obchodní pro prodej cestovních potřeb, upomínkových předmětů, jídel a nápojů všeho druhu a ovoce,

c) šatny, úschovny zavazadel a jízdnicích kol a nosičskou službu;

d) umyvárny, lázně, holírny a podobná hygienická zařízení,

e) biografy,

f) informační a jiné kanceláře, sledující získání přepravy, včetně tarifních zpravodajen, prodejen tarifů a jízdenek a odbavoven zavazadel a zásilek,

2. zprostředkuje pojištění cestujících, zavazadel a zboží,

3. obstarává prodej knih, časopisů a jiných publikací,

4. provádí reklamu pro jiné podniky,

5. buduje a provozuje zařízení pro péči o vlastní zaměstnance (nocležny, stravovny, zotavovny, prodejny spotřebního zboží, závodní kuchyně, ústavy pro odborné školení a pod.).

(4) Pokud činností uvedené v odstavci 3 mají povahu živností, platí pro jejich provozování příslušná ustanovení živnostenského řádu (zákona).

(5) Podnik je oprávněn dopravovati písemnosti ve vzájemném služebním styku orgánů své výkonné správy (§ 28), pokud jej zprostředkují jeho vlastní zaměstnanci jeho dopravními prostředky, jakož i zřizovati, udržovati a provozovati dorozumívací zařízení na vozidlech.

pro vlastní podnikovou potřebu, nebo i pro potřebu cestujících, obdrží-li k tomu příslušné úřední povolení.

§ 4.

Podnikový znak.

(1) Podnik je oprávněn trvale veřejně užívat:

- a) vlastnické značky „ČSAD“,
- b) zvláštního podnikového znaku,
- c) státního znaku samostatně nebo v podnikovém znaku.

(2) Úprava a způsob užívání podnikového a státního znaku podléhá schválení ministerstva dopravy a vnitra.

Oddíl II.

Hospodářství podniku.

§ 5.

Obecné zásady hospodaření.

(1) Podnik budiž veden podle zásad obchodního podnikání. Uspořádává svůj provoz tak, aby v oboru silniční dopravy co nejlépe a nejehospodárněji uspokojoval dopravní potřeby ve státě.

(2) Podnik určuje své přepravní úkoly a upravuje rozsah, druh a způsob provozu a investiční činnost tak, jak to vyžaduje splnění celostátního dopravního plánu jako součásti jednotného hospodářského plánu.

(3) Podnik udržuje svá zařízení v řádném stavu, obnovuje je přiměřeně potřebám provozu a doplňuje a zdokonaluje je v mezích hospodářské účelnosti a únosnosti se zřetelem k technickému pokroku.

§ 6.

Financování provozu.

(1) Výdaje související s provozem hradí podnik z vlastních provozních prostředků. Nestačí-li tyto prostředky, opatří si podnik potřebné finanční prostředky se souhlasem ministerstva dopravy a financí úvěrem (provozní úvěr).

(2) Při opatrování provozního úvěru smí být podnik v obchodním spojení pouze s bankou pro provozní úvěr.

(3) Prostředků určených k provozním účelům nesmí podnik použít k financování investic.

§ 7.

Financování investic.

(1) K úhradě nákladů na investice použije podnik prostředků získaných prováděním odpisů (§ 8); nestačí-li tyto prostředky, opatří si podnik další prostředky na investice se souhlasem ministerstva dopravy a financí úvěrem u Investiční banky, národního podniku v Praze, podle směrnic vydaných ministerstvem financí v dohodě s ministerstvem dopravy.

(2) Podnik nesmí použít prostředků určených k investičním účelům ani přechodně k jiným účelům.

§ 8.

Odpisy.

Podnik je povinen provádět odpisy investic podle odpisového plánu, který schválí ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí; prostředků získaných odpisy použije podnik k obnově svých investic (§ 7, odst. 1).

§ 9.

Zcizení a zatížení nemovitostí.

Podnik smí zcizovat nebo zatěžovat své nemovitosti nejvýše do částky, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí; zciziti nebo zatížit nemovitosti nad tuto částku smí podnik jen se souhlasem ministerstva dopravy a financí.

§ 10.

Platební styk.

Podnik je povinen konat své platy převodem ze svého účtu u banky pro provozní úvěr (§ 6, odst. 2). Placení hotovými je přípustné jen podle směrnic, které vydá ministerstvo financí. Hotovosti přesahující výši přípustnou podle těchto směrnic je podnik povinen odvádět na svůj účet u banky pro provozní úvěr. Pro styk s touto bankou může podnik používat služeb Poštovní spořitelny.

§ 11.

Státní investiční příspěvek.

(1) Na investice určené jednotným hospodářským plánem přispěje stát podniku, jsou-li tyto investice podnikány ve veřejném zájmu a jestliže by náklady na ně přesáhly hospodářské možnosti podniku, a to pokud by náklady na ně byly hospodářsky neúnosné. Výši tohoto investičního příspěvku a způsob jeho poskytnutí stanoví vláda před započítáním příslušných investic, t. j. zásadně před schválením investičního programu a investičního rozpočtu. Za

téhož předpokladu, týmž způsobem a v téže míře přispěje stát podniku na zúročení a úmor zápůjček na investice, sjednaných do dne zřízení podniku a jím převzatých (§ 4 a § 8, odst. 3 zákona ze dne 22. prosince 1948, č. 311 Sb., o národních dopravních podnicích, v dalším jen „dopravní podnikový zákon“).

(2) O náhradě nákladů na investice, jež podnik provede v zájmu obrany státu, platí přiměřeně ustanovení § 121 zákona ze dne 20. května 1937, č. 86 Sb., o drahách (železničního zákona).

§ 12.

Náhrada ztrát ze zvláštních služeb.

(1) Za plnění přepravních, tarifních nebo jiných závazků a úkonů, uložených státem nebo prováděných v naléhavém zájmu národního hospodářství nebo v jiném důležitém státním zájmu, jež přesahují míru obvyklou v obchodním podnikání a za něž se podniku nedostane přímé úplaty odpovídající alespoň vlastním nákladům, přisluší podniku náhrada ve výši rozdílu mezi vlastními náklady a úplatou přijatou za splnění těchto závazků. O náhradě, její výši a způsobu jejího placení rozhodne vláda, která zároveň určí odvětví státní správy, jež poskytne podniku stanovenou náhradu, a to ve čtvrtletních předem splatných částkách. Podnik je povinen zároveň s účetní závěrkou vzniklé ztráty řádně prokázat.

(2) O náhradě ztrát vzniklých ze zvláštních služeb v zájmu obrany státu platí přiměřeně příslušná ustanovení železničního zákona.

§ 13.

Podnikové účetnictví.

Ve svém podnikovém účetnictví se podnik řídí ustanoveními zákona ze dne 16. května 1946, č. 116 Sb., o jednotné organizaci podnikového účetnictví, a předpisy vydanými podle něho.

§ 14.

Rozpočet, zahajovací bilance, účetní závěrka.

(1) Podnik sestavuje podnikový rozpočet a podle něho hospodáří. Jeho rozpočetní závěrka tvoří přílohu státního rozpočtu.

(2) Podnik sestaví zahajovací bilanci do lhůty a podle směrnic, které stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí. Tato bilance podléhá schválení vlády.

(3) Podnik sestaví účetní závěrku vždy do lhůty, kterou určí ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí. Účetní závěrka je přílohou státního závěrečného účtu.

§ 15.

Kmenové jmění.

(1) Kmenovým jméním podniku je při jeho zřízení čistá hodnota majetkové podstaty stanovená podle § 11, odst. 2 dopravního podnikového zákona v zahajovací bilanci (§ 14, odst. 2).

(2) Podnik může kmenové jmění zvýšit nebo snížit podle směrnic, jež vydá ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí.

§ 16.

Reservní fond.

Podnik utvoří z přidělu ze zisku (§ 17), po případě z mimořádných zisků, které nesouvisí s předmětem podnikání a jsou neprovozní povahy, jakož i z mimořádných příspěvků (darů) rezervní fond, a to až do výše 20% kmenového jmění podle stavu ke dni, ke kterému se sestavuje účetní závěrka. Ministerstvo dopravy může v dohodě s ministerstvem financí a nejvyšším účetním kontrolním úřadem, ukáže-li se toho potřeba, výši rezervního fondu podniku přiměřeně snížit.

§ 17.

Rozdělení zisku a úhrada ztráty.

(1) Ze zisku podniku připadne:

a) jednotnému fondu pracujících částka stanovená dekretem presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 104 Sb., o závodních a podnikových radách, ve znění zákona ze dne 21. července 1948, č. 188 Sb.,

b) rezervnímu fondu podniku podle potřeby až do 30%,

c) státní pokladně zbytek.

(2) Ministerstvo dopravy může v dohodě s ministerstvem financí a nejvyšším účetním kontrolním úřadem, ukáže-li se toho potřeba, přiměřeně snížit přiděl rezervnímu fondu, uvedený v odstavci 1, písm. b), a to až na 20%.

(3) K náhradě bilančních ztrát se použije rezervního fondu. Nestáčí-li rezervní fond k tomuto účelu, převede se zbytek ztráty na nový účet.

§ 18.

Hospodářský rok.

Pro stanovení hospodářského roku a jeho rozdělení na období platí obecné předpisy o jednotném hospodářském roku.

Oddíl III.

Správa podniku.

§ 19.

Správní orgány.

Správními orgány podniku jsou:

- a) představenstvo,
- b) ředitel podniku, který je zároveň předsedat představenstva.

§ 20.

Představenstvo.

(1) Představenstvo se skládá z předsedy a 12 dalších členů, z nichž každý má svého náhradníka.

(2) Členy představenstva a jejich náhradníky jmenuje vláda se zřetelem na přiměřené zastoupení Slovenska, a to:

a) jednu třetinu dalších členů a jejich náhradníky ze stálých zaměstnanců podniku, navržených příslušným orgánem jednotné odborové organizace.

b) zbývající dvě třetiny členů a jejich náhradníky z odborníků dopravních, národohospodářských, finančních a technických po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace.

(3) Členy představenstva a jejich náhradníky může vláda kdykoliv odvolat po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace.

§ 21.

Členství v představenstvu.

(1) Členem představenstva nebo jeho náhradníkem může být i toliko československý občan, který má odborné vědomosti a zkušenosti, je státně spolehlivý a občansky bezúhonný.

(2) Členem představenstva nebo jeho náhradníkem nemůže být zejména:

a) kdo provozuje výdělečný podnik, jehož podnikání je v rozporu se zájmy podniku, nebo vykonává jinou funkci nebo činnost, která je v rozporu s těmito zájmy,

b) člen závodní (podnikové) rady nebo jeho náhradník,

c) příbuzní ředitele podniku v řadě přímé a jeho sourozenci.

(3) Funkce člena nebo náhradníka v představenstvu zaniká:

a) odpadnou-li předpoklady uvedené v odstavci 1,

b) nastane-li u člena nebo náhradníka záležitost z překážek uvedených v odstavci 2,

c) přestane-li člen představenstva nebo jeho náhradník, jmenovaný ze zaměstnanců podniku [§ 20, odst. 2, písm. a)], být zaměstnancem podniku,

d) vzdá-li se člen představenstva nebo jeho náhradník funkce během funkčního období.

e) byl-li člen představenstva nebo jeho náhradník odvolán,

f) uplynutím funkčního období (odstavec 5).

g) úmrtím.

(4) V pochybnostech o tom, zda nastaly důvody zániku funkce podle odstavce 3, písm. a) nebo b), rozhoduje ministr dopravy.

(5) Funkční období představenstva trvá 3 roky; členové představenstva a jejich náhradníci jsou však povinni vykonávat funkci dále, dokud se nové představenstvo neujme výkonu funkce.

(6) Náhradník zastupuje člena, za něhož byl jmenován, jen, je-li zaneprázdněn. Vzdá-li se člen své funkce během funkčního období nebo zanikne-li jeho členství jiným způsobem, nastoupí jeho náhradník na zbytek funkčního období a vláda jmenuje mu náhradníka podle ustanovení § 20, odst. 2.

§ 22.

Práva a povinnosti představenstva.

(1) Členové představenstva a jejich náhradníci vykonají slib do rukou ministra dopravy, že budou svědomitě plnit své povinnosti v souladu se zájmy státu a podniku, že budou zachovávat mlčenlivost o věcech projednávaných představenstvem a že je nikomu nesdělí, pokud nejsou k tomu povinni podle příslušných předpisů.

(2) Představenstvo spravuje podnik s péčí řádného hospodáře, jeho členové osobně odpovídají za splnění svých povinností. O tom, zda na člena představenstva má být vymáhána náhrada škody způsobené nesplněním těchto povinností, rozhoduje ministerstvo dopravy.

(3) Členům představenstva, po případě jejich náhradníkům, přísluší náhrada hotových výdajů spojených s výkonem funkce, a to podle směrnice, jež vydá ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí. Ministerstvo dopravy může jím v dohodě s ministerstvem

financí mimo to přiznati odměnu za zvláštní práce nebo za dosažení zvlášť příznivých hospodářských výsledků podniku.

(4) O ochraně služebního (pracovního) poměru členů představenstva a jejich náhradníků z řad zaměstnanců podniku platí přiměřeně ustanovení § 15 dekretu presidenta republiky č. 104/1945 Sb., ve znění čl. I zákona č. 42/1948 Sb.

§ 23.

Působnost představenstva.

Představenstvu podniku přísluší:

a) usnášeti se o svém jednácím řádě (§ 24, odst. 4);

b) usnášeti se o opatřeních, k jejichž platnosti se vyžaduje schválení ministerstvem dopravy, po případě jinými ministerstvy (ústředními úřady) nebo vládou, a to:

1. o zásadách pro sestavení a provádění dopravního plánu (určení přepravních úkolů, úprava provozu, investiční činnosti a zhošpárnění provozu, § 5),

2. o návrhu zahajovací bilance podniku a jeho změn (§ 14, odst. 2),

3. o návrhu rozpočetní závěrky (§ 14, odst. 1, věta druhá), účetní závěrce (§ 14, odst. 3), rozdělení zisku nebo úhradě ztráty (§ 17) a odpisovém plánu (§ 8),

4 o návrzích úvěrových opatření (§§ 6 a 7),

5. o návrzích na zvýšení nebo snížení kmenového jmění (§ 15),

6. o návrzích na přiznání státního investičního příspěvku (§ 11) a náhrady ztrát ze zvláštních služeb (§ 12),

7. o návrzích na zřízení nebo zatížení nemovitostí podniku v hodnotě přesahující částku, kterou stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí (§ 9),

8. o návrzích na vymáhání náhrady škody na řediteli podniku nebo na členu představenstva (§ 22, odst. 2 a § 25, odst. 5),

9. o návrzích smluv podniku se zahraničními dopravními podniky o tarifním a provozním společenství,

10. o návrzích pracovních a mzdových řádů zaměstnanců podniku a změn těchto řádů (§ 29, odst. 1) a o návrhu směrnic pro udělování odměn zaměstnancům podniku za mimořádný výkon a zlepšovací návrhy (§ 29, odst. 3 a 4),

11. o zevní úpravě a způsobu užívání podnikového nebo státního znaku (§ 4, odst. 2) a služebního stejnokroje nebo odznaku (§ 29, odst. 2),

12. o návrzích opatření, jež má podnik učiniti podle jiných předpisů než podle dopravního podnikového zákona (§ 22, odst. 2 zákona), přesahují-li běžný provoz podniku;

c) rozhodovati o věcech, jež přesahují běžný provoz podniku, a to:

1. o nabytí nemovitostí nebo prodeji movitostí, přesahuje-li kupní nebo prodejní cena částku, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí,

2. o zřízení nebo zatížení nemovitostí podniku v hodnotě přesahující částku, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí,

3. o zřízení nebo zrušení odštěpných (pobočných) závodů podniku v cizině (§ 1, odst. 2),

4. o zahájení rozepří, přesahuje-li hodnota sporu částku, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí, a o smírech v těchto rozepřích,

5. o zásadách pro zadávání prací a dodávek,

6. o vydáních, jež nesouvisí přímo s provozem,

7. o dohodách s ostatními národními dopravními podniky o provozním společenství, přesahují-li běžný provoz podniku,

8. o věcech podniku projednávaných v ředitelské radě národních dopravních podniků, o nichž nebylo dosaženo jednomyslného usnesení, po případě o stanovisku, jež v ředitelské radě zaujal ředitel podniku (§ 20, odst. 5 dopravního podnikového zákona),

9. o smlouvách podniku se zahraničními dopravními podniky o tarifním a provozním společenství, pokud jejich schválení není vyhrazeno ministerstvu dopravy,

10. o předpisech podniku o působnosti, vnitřním rozčlenění a vzájemném vztahu ústředního a oblastního ředitelství podniku (§ 28, odst. 2),

11. o udělení nebo odvolání prokury nebo obchodní plné moci, jakož i o zástupcích ředitele a jejich pravomoci (§ 27, odst. 1),

12. v personálních věcech zaměstnanců podniku vyhrazených podle § 32 rozhodnutí představenstva;

d) projednávat i schvalovat zprávu ředitele podniku o činnosti.

§ 24.

J e d n á n í a u s n á š e n í
p ř e d s t a v e n s t v a .

(1) Představenstvo je způsobilé se usnášeti, jsou-li přítomni předseda nebo jeho zástupce (§ 27, odst. 1, věta první) a aspoň 6 dalších členů nebo jejich náhradníků. Návrh se považuje za přijatý, vyslovila-li se pro něj nadpoloviční většina přítomných členů nebo při rovnosti hlasů předseda, který hlasuje poslední.

(2) Má-li předseda za to, že usnesení představenstva je na újmu zájmů podniku nebo zájmů státu, zastaví jeho výkon a podá o tom ihned zprávu představenstvu a ministerstvu dopravy, které o věci rozhodne.

(3) Ministr dopravy může vyslati do schůzí představenstva zástupce z činných úředníků státní dopravní správy; tomuto zástupci však nepřisluší hlasovací právo. Schůzí představenstva se může zúčastniti též zástupce nejvyššího účetního kontrolního úřadu rovněž bez hlasovacího práva.

(4) Podrobnosti o tom, kdy a jak se představenstvo svolává, jak jedná a jak se usnáší, stanoví jednací řád, na němž se samo usnese.

§ 25.

Ř e d i t e l .

(1) Ředitele podniku ustanovuje a odvolává vláda po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace. Prohlášení, kterým se ředitel vzdává své funkce, bere na vědomí ministr dopravy, čímž funkce ředitele zaniká.

(2) Ředitelem může býti toliko československý občan, který má odborné vědomosti a zkušenosti a je státně spolehlivý a občansky bezúhonný.

(3) Ředitel nesmí vykonávati zaměstnání, funkci nebo jinou činnost, která je v rozporu se zájmy podniku, ani nesmí provozovati jakýkoliv výdělečný podnik, ani se na něm účastniti.

(4) Ředitel vykoná slib do rukou ministra dopravy, že bude svědomitě plniti své povinnosti v souladu se zájmy státu a podniku, že bude zachovávat mlčenlivost o věcech projednaných představenstvem i o jiných věcech obchodního tajemství, a že je nikomu nesdělí, pokud není k tomu povinen podle příslušných předpisů.

(5) Ředitel je, vykonávaje svou funkci, povinen jednati s péčí řádného hospodáře a osobně odpovídá za splnění svých povinností. O tom, zda se má na ředitele vymáhati náhrada škody jím způsobené, rozhoduje na návrh představenstva ministerstvo dopravy

(6) Své funkce se ředitel ujímá dnem vykonání slibu, čímž se stává, pokud jím již nebyl, zaměstnancem podniku; jeho pracovní poměr zaniká dnem, kdy by odvolán, nebo dnem, kdy bylo vzato na vědomí, že se vzdává funkce. Nedošlo-li k zániku pracovního poměru za okolností, pro které by bylo lze jinak pracovní poměr zrušiti předčasně, přísluší řediteli požitky nejméně po dobu, po kterou by náležely, kdyby byl pracovní poměr rozvázán výpovědí.

(7) Na ustanovení a odvolání ředitele se nevztahují předpisy o spolurozhodování závodního zastupitelstva zaměstnanců při přijímání a propouštění zaměstnanců, po případě o spolupůsobení tohoto zastupitelstva při zařazování zaměstnanců na pracovní místa a o předchozím souhlasu okresního úřadu ochrany práce při sjednání a rozvázání pracovního poměru.

(8) Řediteli přísluší služební titul „ústřední ředitel“.

§ 26.

P r a v o m o c ř e d i t e l e .

Ředitel zastupuje podnik a znamená jeho firmu, vede věci jeho běžného provozu, činí opatření a rozhodnutí v jeho provozu, která nejsou vyhrazena představenstvu (§ 23), a vykonává usnesení představenstva. Není-li představenstva, nebo není-li schopno se usnášeti nebo je-li nebezpečí v prodlení, přísuší řediteli, aby učinil potřebná neodkladná opatření; je povinen o nich podati zprávu představenstvu v nejbližší jeho schůzi.

§ 27.

Z a s t u p o v á n í ř e d i t e l e .

(1) Ředitele zastupuje v jeho funkci předsedy představenstva [§ 19, písm. b)] člen představenstva, jehož ustanoví představenstvo. V ostatní jeho pravomoci (§ 26) ho zastupují vedoucí úředníci ústředního ředitelství podniku (§ 28), jež určí představenstvo. Představenstvo zároveň vymezí rozsah zastupování a může je pověřiti také stálým zastupováním ředitele v určitých věcech jeho pravomoci.

(2) Ve správě podniku v oblasti Slovenska zastupuje ředitele podniku ve věcech jeho pravomoci podle § 26, věty první, oblastní ředitel; podrobnosti upraví vnitřní předpisy podniku (§ 28, odst. 2).

(3) Oblastního ředitele jmenuje a odvolává ministr dopravy po vyjádření pověřence dopravy a po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace ze zaměstnanců podniku. Platí o něm obdobně ustanovení § 25, odst. 1, druhé věty a ustanovení § 25, odst. 4, 5 a 7.

§ 28.

V ý k o n n á s p r á v a.

- (1) Výkonnými orgány správy podniku jsou:
- ústřední ředitelství v Praze a oblastní ředitelství v Bratislavě,
 - krajské správy v sídlech krajských národních výborů,
 - závodů,
 - zvláštní hospodářské jednotky, obstarávající určité odborné úkoly ústředně pro celý podnik.

(2) Působnost, vnitřní rozčlenění a vzájemný vztah ústředního a oblastního ředitelství upravují vnitřní předpisy podniku, na nichž se usnáší jeho představenstvo [§ 23, písm. c), č. 10].

§ 29.

Z a m ě s t n a n c i.

(1) Zaměstnanci podniku jsou zaměstnanci v soukromoprávním poměru; jejich pracovní a mzdové poměry se řídí pracovními a mzdovými řády, jež vyžadují schválení ministerstva sociální péče.

(2) Představenstvo podniku stanoví, kdy zaměstnanci podniku mají ve službě nositi stejnozkroj nebo služební odznak, a určí zároveň jejich zevní úpravu a způsob jejich užívání.

(3) Dokázal-li zaměstnanec podniku mimořádný pracovní výkon a tím nejen přispěl k zvýšení celkového výkonu podniku, ale svým příkladem též působil na pracovní úroveň svého okolí nebo celku, může mu být udělena v mezích příslušných předpisů přiměřená odměna.

(4) Za návrhy, kterými bylo dosaženo zdokonalení nebo zhospodárnění provozu, pracovního postupu, zvýšení dopravy nebo zmenšení provozních nákladů, lze udělit v mezích příslušných předpisů odměnu zaměstnanci, který je původcem návrhu. Návrh musí být odborně přezkoumán, i když původce nepřipojil početní rozbor. Výsledek zkoumání se sdělí původci a závodnímu zastupitelstvu zaměstnanců. Při stanovení výše odměny se přihlíží k míře hospodářského prospěchu z přijatého návrhu.

Oddíl IV.

Dozor nad podnikem.

§ 30.

O d b o r n ý d o z o r.

(1) Odborný dozor nad podnikem (§ 22, odst. 1 dopravního podnikového zákona) vykonává ministerstvo dopravy, kterému přísluší:

1. vydávati příkazy pro sestavení a provádění celostátního dopravního plánu jako součásti jednotného hospodářského plánu a sledovati jeho provádění;

2. přezkoumávati a vládě ke schválení předkládati:

a) návrhy na změnu předmětu podnikání, sídla a jména podniku (§ 7, odst. 2 dopravního podnikového zákona),

b) rozpočetní závěrku podniku (§ 14, odst. 1, věta druhá), návrh na přiznání státního investičního příspěvku (§ 11) a návrh na náhradu ztrát ze zvláštních služeb (§ 12),

c) zahajovací bilanci podniku (§ 14, odst. 2),

d) účetní závěrku podniku (§ 14, odst. 3), odpočet záloh na náhradu ztrát ze zvláštních služeb (§ 12, odst. 1);

3. schvalovati

a) odpisový plán podniku (§ 8),

b) úvěrová opatření podniku (§§ 6 a 7),

c) zvýšení nebo snížení kmenového jmění (§ 15),

d) zcizení nebo zatížení nemovitosti podniku v hodnotě přesahující částku stanovenou ministerstvem dopravy v dohodě s ministerstvem financí (§ 9),

e) zevní úpravu a způsob užívání státního a podnikového znaku, stejnozkroje nebo služební odznaku (§ 4, odst. 2 a § 29, odst. 2);

4. určovati částku, do které smí podnik zcizovati nebo zatížit nemovitosti (§ 9), dále částky, nad které má představenstvo rozhodovati o nabytí nemovitostí nebo prodeji movitých věcí [§ 23, písm. c), č. 1], o zcizení nebo zatížení nemovitostí podniku [§ 23, písm. c), č. 2] a o zahájení rozepří [§ 23, písm. c), č. 4];

5. rozhodovati

a) o usneseních představenstva, jejichž výkon ředitel podniku zastavil (§ 24, odst. 2),

b) o odměnách členům představenstva (§ 22, odst. 3),

c) o vymáhání náhrady škody na řediteli podniku nebo na členovi představenstva (§ 22, odst. 2 a § 25, odst. 5);

6. dozírati na hospodaření podniku a za tím účelem nahlížeti do všech jeho knih podnikového účetnictví, jakož i do jiných obchodních písemností, vyžadovati zprávy a vysvětlivky a činiti opatření k odstranění zjištěných závad.

(2) Působnost podle odstavce 1. č. 2, písm. b) až d), č. 3, písm. a) až d), č. 4 a č. 5, písm. b) vykonává ministerstvo dopravy v dohodě s mi-

ministerstvem financí, působnost podle odstavce 1. č. 3, písm. e) v dohodě s ministerstvem vnitra. Ministerstvo financí může spolupůsobiti též při výkonu dozoru podle odstavce 1. č. 6.

§ 31.

K o n t r o l a.

Podnik podléhá kontrole nejvyššího účetního kontrolního úřadu.

Oddíl V.

Ustanovení přechodná a závěrečná.

§ 32.

Příslušnost v zaměstnaneckých věcech.

(1) Příslušnost k opatřením o jednotlivých zaměstnancích podniku a příjemcích odpočivných a zaopatřovacích platů podle ustanovení § 21, odst. 3 a 4 dopravního podnikového zákona přechází na správní orgány podniku, a to tak, že působnost příslušející podle dosavadních služebních, platových a pensijních předpisů prezidentu republiky nebo vládě, přechází na představenstvo podniku, působnost, příslušející podle těchto předpisů, nebo podle předpisů o úrazovém zaopatření ministru nebo ministerstvu dopravy, po případě v dohodě s jinými ministry nebo ministerstvy, přechází na ředitele podniku, a působnost příslušející osobním (pensijním) úřadům na příslušné okrskové provozní jednotky [§ 28, odst. 1, písm. b)].

(2) Dokud nebudou vydány předpisy uvedené v § 21, odst. 2 a 4 dopravního podnikového zákona, dozírá ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí na opatření ve věcech pracovních (služebních), mzdových (platových) poměrů a pensijního (úrazového) zaopatření zaměstnanců a pozůstalých uvedených v § 21, odst. 3 a 4 téhož zákona.

§ 33.

Ú č i n n o s t a p r o v e d e n í.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1949; provede je ministr dopravy v dohodě s ministrem financí a ostatními zúčastněnými členy vlády.

Zápotocký v. r.

Petr v. r.

125.

Vládní nařízení

ze dne 10. května 1949,

jímž se vydává organizační statut národního dopravního podniku „Československá plavba labská, národní podnik“.

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 25 zákona ze dne 22. prosince 1948, č. 311 Sb.; o národních dopravních podnicích:

Oddíl I.

Všeobecná ustanovení.

§ 1.

Firma a sídlo podniku.

(1) Firma podniku zní „Československá plavba labská, národní podnik“.

(2) Sídlem podniku je Praha. Podnik je oprávněn zřizovati odštěpné (pobočné) závody v tuzemsku i v cizině.

§ 2.

Znamenání podniku. Vyhlášky.

(1) Firma podniku se znamená tak, že k vytištěnému nebo kýmkoli napsanému jejímu znění připojí svůj vlastnoruční podpis ředitel podniku nebo vedoucí úředník ho zastupující (§ 27).

(2) Sdělení určená uživatelům služeb podniku uveřejňuje podnik, pokud zvláštními předpisy není stanoveno jinak, způsobem, který určí ministerstvo dopravy vyhláškou v úředním listě republiky Československé

§ 3.

Předmět podnikání.

(1) Podnik provozuje dopravu osob a věcí na Labi, jeho přítocích a spojujících průplavech, jakož i plavbu námořní; ministerstvo dopravy může toto oprávnění rozšířiti i na jiné přirozené i umělé splavné vodní cesty.

(2) Podnik vykonává nebo obstarává samostatně všechny práce a pomocné úkony, jež slouží předmětu jeho podnikání nebo vybudování a udržování jeho zařízení včetně zkušebních nebo řemeslných prací všeho druhu, avšak kromě rozvojových investic, a podle potřeby zřizuje a provozuje k tomu účelu zvláštní pomocné závody, zejména

a) zakládá a provozuje dílny a správkárny (loděnice) pro opravy vlastních i cizích plavidel a pro výrobu nebo opravu náhradních součástí,

b) kupuje, najímá nebo jinak nabývá, opravuje a prodává lodi a jiné dopravní prostředky, potřebné stroje, jakož i veškerá přístávací zařízení se všemi movitostmi, nemovitostmi, právy a povinnostmi,

c) provozuje vlečnou službu,

d) zřizuje a provozuje závody pro tisk jízdenek a tiskovin, jakož i pro jiná rozmnožování (tiskárny, planografy a pod.) pro potřeby vlastního provozu s vyloučením jakékoli činnosti tohoto druhu pro potřeby jiných osob nežli podniku.

(3) Jako vedlejší provozuje podnik činnosti, usnadňující jeho podnikání nebo sloužící přepravcům a cestujícím nebo péči o vlastní zaměstnance, i kdyby jinak k nim bylo třeba zvláštního živnostenského oprávnění, a to s výjimkou činností uvedených dále pod písm. e) a ch) toliko na plavidlech, v přístavech, na jiných provozních pozemcích nebo v provozních budovách podniku, při čemž zejména

a) zprostředkovává pojištění cestujících, zavazadel a zboží a celní odbavení zboží a obstarává i jiné v dopravě obvyklé celní úkony v tuzemsku i v zahraničí,

b) vyplácí na účet příkazce cla, daně a jiné veřejné dávky a poplatky za zboží svěřené podniku,

c) obstarává reexpedici zboží, provádí skladíštní obchody a úkony s nimi obvykle související a obstarává nakládání, vykládání a překládání zboží,

d) zřizuje a provozuje šatny, úschovny zavazadel a nosičskou službu,

e) zřizuje a provozuje prodejny jízdenek, informační a jiné kanceláře, sledující získání přepravy, jakož i tarifní zpravodajny a prodejny tarifů,

f) zřizuje a provozuje živnosti hostinské a výčepnické (§ 16 živnostenského řádu a § 23 živnostenského zákona), jakož i živnosti obchodní pro prodej cestovních potřeb, upomínkových předmětů, jídel a nápojů všeho druhu a ovoce,

g) provádí reklamu pro jiné podniky,

h) obstarává prodej knih, časopisů a jiných publikací,

ch) buduje a provozuje zařízení pro péči o vlastní zaměstnance (nocležny, stravovny, zotavovny, prodejny spotřebního zboží, závodní kuchyně, ústavy pro odborné školení a pod.).

(4) Pokud činnosti uvedené v odstavci 3 mají povahu živností, platí pro jejich provozování příslušná ustanovení živnostenského řádu (zákon).

(5) Podnik je oprávněn dopravovat písemnosti ve vzájemném služebním styku orgánů své výkonné správy (§ 28), pokud jej zprostředkují jeho vlastní zaměstnanci jeho dopravními prostředky, jakož i zřizovat, udržovat a provozovat dorozumivací zařízení na plavidlech pro vlastní podnikovou potřebu nebo i pro potřebu cestujících, obdrželi-li k tomu příslušné úřední povolení.

(6) Podnik je oprávněn účastnit se v tuzemsku i v zahraničí na podnikcích sledujících stejný nebo podobný účel nebo se s takovými podniky sdružovat k společnému obstarávání předmětu podnikání.

§ 4.

Podnikový znak.

(1) Podnik je oprávněn trvale veřejně užívat:

a) vlastnické značky „ČSPL“,

b) zvláštního podnikového znaku a vlajky,

c) státní vlajky,

d) státního znaku samostatně nebo v podnikovém znaku.

(2) Úprava a způsob užívání podnikového a státního znaku, jakož i podnikové a státní vlajky podléhá schválení ministerstev dopravy a vnitra.

Oddíl II.

Hospodářství podniku.

§ 5.

Obecné zásady hospodaření.

(1) Podnik budiž veden podle zásad obchodního podnikání. Uspořádává svůj provoz tak, aby v oboru vodní dopravy co nejlépe a nejehospodárněji uspokojoval dopravní potřeby ve státě.

(2) Podnik určuje své přepravní úkoly a upravuje rozsah, druh a způsob provozu a investiční činnost tak, jak to vyžaduje splnění celostátního dopravního plánu jako součásti jednotného hospodářského plánu.

(3) Podnik udržuje svá zařízení v řádném stavu, obnovuje je přiměřeně potřebám provozu a doplňuje a zdokonaluje je v mezích hospodářské účelnosti a únosnosti se zřetelem k technickému pokroku.

§ 6.

Financování provozu.

(1) Výdaje související s provozem hradí podnik z vlastních provozních prostředků. Nestávají-li tyto prostředky, opatří si podnik potřebné

finanční prostředky se souhlasem ministerstev dopravy a financí úvěrem (provozní úvěr).

(2) Při opatrování provozního úvěru smí být podnik v obchodním spojení pouze s bankou pro provozní úvěr.

(3) Prostředků určených k provozním účelům nesmí podnik použít k financování investic.

§ 7.

Financování investic.

(1) K úhradě nákladů na investice použije podnik prostředků získaných prováděním odpisů (§ 8); nestačí-li tyto prostředky, opatří si podnik další prostředky na investice se souhlasem ministerstev dopravy a financí úvěrem u Investiční banky, národního podniku v Praze, podle směrnic vydaných ministerstvem financí v dohodě s ministerstvem dopravy.

(2) Podnik nesmí použít prostředků určených k investičním účelům ani přechodně k jiným účelům.

§ 8.

Odpisy.

Podnik je povinen provádět odpisy investic podle odpisového plánu, který schválí ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí; prostředků získaných odpisy použije podnik k obnově investic (§ 7, odst. 1).

§ 9.

Zcizení a zatížení nemovitostí.

Podnik smí zcizovat nebo zatěžovat své nemovitosti nejvýše do částky, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí; zciziti nebo zatížit nemovitosti nad tuto částku smí podnik jen se souhlasem ministerstev dopravy a financí.

§ 10.

Platební styk.

Podnik je povinen konat své platy převodem ze svého účtu u banky pro provozní úvěr (§ 6, odst. 2). Placení hotovými je přípustné jen podle směrnic, které vydá ministerstvo financí. Hotovosti přesahující výši přípustnou podle těchto směrnic je podnik povinen odvádět na svůj účet u banky pro provozní úvěr. Pro styk s touto bankou může podnik používat služeb Poštovní spořitelny.

§ 11.

Státní investiční příspěvek.

(1) Na investice určené jednotným hospodářským plánem přispěje stát podniku, jsou-li tyto investice podnikány ve veřejném zájmu a jestliže by náklady na ně přesáhly hospodářské možnosti podniku, a to pokud by náklady na ně byly hospodářsky neúnosné. Výši tohoto investičního příspěvku a způsob jeho poskytnutí stanoví vláda před započítáním příslušných investic, t. j. zásadně před schválením investičního programu a investičního rozpočtu. Za téhož předpokladu, tímž způsobem, a v téže míře přispěje stát podniku na zúročení a úmor zápůjček na investice, sjednaných do dne zřízení podniku a jím převzatých [§ 4 a § 8, odst. 3 zákona ze dne 22. prosince 1948, č. 311 Sb., o národních dopravních podnicích (v dalším jen „dopravní podnikový zákon“)].

(2) O náhradě nákladů na investice, jež podnik provede v zájmu obrany státu, platí přiměřeně ustanovení § 121 zákona ze dne 20. května 1937, č. 86 Sb., o drahách (železničního zákona).

§ 12.

Náhrada ztrát ze zvláštních služeb.

(1) Za plnění přepravních, tarifních nebo jiných závazků a úkonů, uložených státem nebo prováděných v naléhavém zájmu národního hospodářství nebo v jiném důležitém státním zájmu, jež přesahují míru obvyklou v obchodním podnikání a za něž se podniku nedostane přímé úplaty odpovídající alespoň vlastním nákladům, přísluší podniku náhrada ve výši rozdílu mezi vlastními náklady a úplatou přijatou za splnění těchto závazků. O náhradě, její výši a způsobu jejího placení rozhodne vláda, která zároveň určí odvětví státní správy, jež poskytne podniku stanovenou náhradu, a to ve čtvrtletních předem splatných částkách. Podnik je povinen zároveň s účetní závěrkou vzniklé ztráty řádně prokázat.

(2) O náhradě ztrát vzniklých ze zvláštních služeb v zájmu obrany státu platí přiměřeně příslušná ustanovení železničního zákona.

§ 13.

Podnikové početnictví.

Ve svém podnikovém početnictví se podnik řídí ustanoveními zákona ze dne 16. května 1946, č. 116 Sb., o jednotné organizaci podnikového početnictví, a předpisy vydanými podle něho.

§ 14.

Rozpočet, zahajovací bilance,
účetní závěrka.

(1) Podnik sestavuje podnikový rozpočet a podle něho hospodaří. Jeho rozpočetní závěrka tvoří přílohu státního rozpočtu.

(2) Podnik sestaví zahajovací bilanci do lhůty a podle směrnic, které stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí. Tato bilance podléhá schválení vlády.

(3) Podnik sestaví účetní závěrku vždy do lhůty, kterou určí ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí. Účetní závěrka je přílohou státního závěrečného účtu.

§ 15.

Kmenové jmění.

(1) Kmenovým jměním podniku je při jeho zřízení čistá hodnota majetkové podstaty stanovená podle § 11, odst. 2 dopravního podnikového zákona v zahajovací bilanci (§ 14, odst. 2).

(2) Podnik může kmenové jmění zvýšiti nebo snížit jen podle směrnic, jež vydá ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí.

§ 16.

Reservní fond.

Podnik utvoří z přidělu ze zisku (§ 17), po případě z mimořádných zisků, které nesouvisí s předmětem podnikání a jsou neprovozní povahy, jakož i z mimořádných příspěvků (darů) rezervní fond, a to až do výše 30% kmenového jmění podle stavu ke dni, ke kterému se sestavuje účetní závěrka.

§ 17.

Rozdělení zisku a úhrada ztráty.

(1) Ze zisku podniku připadne:

a) jednotnému fondu pracujících částka stanovená dekretem presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 104 Sb., o závodních a podnikových radách, ve znění zákona ze dne 21. července 1948, č. 188 Sb.,

b) rezervnímu fondu podniku podle potřeby až do 30%,

c) státní pokladně zbytek.

(2) Ministerstvo dopravy může v dohodě s ministerstvem financí a nejvyšším účetním kontrolním úřadem, ukáže-li se toho potřeba, přiměřeně snížit přiděl rezervnímu fondu, uvedený v odstavci 1, písm. b), a to až na 20%.

(3) K náhradě bilančních ztrát se použije rezervního fondu. Nestačí-li rezervní fond k tomuto účelu, převede se zbytek ztráty na nový účet.

§ 18.

Hospodářský rok.

Pro stanovení hospodářského roku a jeho rozdělení na období platí obecné předpisy o jednotném hospodářském roku.

Oddíl III.

Správa podniku.

§ 19.

Správní orgány.

Správními orgány podniku jsou:

- a) představenstvo,
- b) ředitel podniku, který je zároveň předsedou představenstva.

§ 20.

Představenstvo.

(1) Představenstvo se skládá z předsedy a 6 dalších členů, z nichž každý má svého náhradníka.

(2) Členy představenstva a jejich náhradníky jmenuje vláda, a to

a) jednu třetinu dalších členů a jejich náhradníky ze stálých zaměstnanců podniku, navržených příslušným orgánem jednotné odborové organizace,

b) zbývající dvě třetiny členů a jejich náhradníky z odborníků dopravních, národohospodářských, finančních a technických, po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace.

(3) Členy představenstva a jejich náhradníky může vláda kdykoliv odvolati po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace.

§ 21.

Členství v představenstvu.

(1) Členem představenstva nebo jeho náhradníkem může být toliko československý občan, který má odborné vědomosti a zkušenosti, je státně a občansky bezúhonný.

(2) Členem představenstva nebo jeho náhradníkem nemůže být zejména:

a) kdo provozuje výdělečný podnik, jehož podnikání je v rozporu se zájmy podniku, nebo vykonává jinou funkci nebo činnost, která je v rozporu s těmito zájmy,

b) člen závodní (podnikové) rady nebo jeho náhradník;

c) příbuzní ředitele podniku v řadě přímé a jeho sourozenci.

(3) Funkce člena nebo náhradníka v představenstvu zaniká:

a) odpadnou-li předpoklady uvedené v odstavci 1,

b) nastane-li u člena nebo náhradníka některá z překážek uvedených v odstavci 2,

c) přestane-li člen představenstva nebo jeho náhradník, jmenovaný ze zaměstnanců podniku [§ 20, odst. 2, písm. a)], být zaměstnancem podniku,

d) vzdá-li se člen představenstva nebo jeho náhradník funkce během funkčního období,

e) byl-li člen představenstva nebo jeho náhradník odvolán,

f) uplynutím funkčního období (odstavec 5),

g) úmrtím.

(4) V pochybnostech o tom, zda nastaly důvody zániku funkce podle odstavce 3, písm. a) nebo b), rozhoduje ministr dopravy.

(5) Funkční období představenstva trvá 3 roky; členové představenstva a jejich náhradníci jsou však povinni vykonávat svou funkci dále, dokud se nové představenstvo neujme výkonu funkce.

(6) Náhradník zastupuje člena, za něhož byl jmenován, jen, je-li zaneprázdněn. Vzdá-li se člen své funkce během funkčního období nebo zanikne-li jeho členství jiným způsobem, nastoupí jeho náhradník na zbytek funkčního období a vládá jmenuje mu náhradníka podle ustanovení § 20, odst. 2.

§ 22.

Práva a povinnosti představenstva.

(1) Členové představenstva a jejich náhradníci vykonají slib do rukou ministra dopravy, že budou svědomitě plnit své povinnosti v souladu se zájmy státu a podniku, že budou zachovávat mlčenlivost o věcech projednávaných představenstvem a že je nikomu nesdělí, pokud nejsou k tomu povinni podle příslušných předpisů.

(2) Představenstvo spravuje podnik s péčí řádného hospodáře, jeho členové osobně odpovídají za splnění svých povinností. O tom, zda na člena představenstva má být vymáhána náhrada škody způsobené nesplněním těchto povinností, rozhoduje ministerstvo dopravy.

(3) Členům představenstva, po případě jejich náhradníkům, přísluší náhrada hotových vý-

dajů spojených s výkonem funkce, a to podle směrnic, jež vydá ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí. Ministerstvo dopravy může jim v dohodě s ministerstvem financí mimo to přiznati odměnu za zvláštní práce nebo za dosažení zvlášť příznivých hospodářských výsledků podniku.

(4) O ochraně služebního (pracovního) poměru členů představenstva a jejich náhradníků z řad zaměstnanců podniku platí přiměřeně ustanovení § 13 dekretu presidenta republiky č. 104/1945 Sb., ve znění čl. I zákona č. 42/1948 Sb.

§ 23.

Působnost představenstva.

Představenstvu podniku přísluší:

a) usnáseti se o svém jednacím řádě (§ 24, odst. 4);

b) usnáseti se o opatřeních, k jejichž platnosti se vyžaduje schválení ministerstvem dopravy, po případě jinými ministerstvy (ústředními úřady) nebo vládou, a to:

1. o zásadách pro sestavení a provádění dopravního plánu (určení přepravních úkolů, úprava provozu, investiční činnosti a zhoštění provozu, § 5),

2. o návrhu zahajovací bilance podniku a jeho změn (§ 14, odst. 2),

3. o návrhu rozpočetní závěrky (§ 14, odst. 1, věta druhá), účetní závěrce (§ 14, odst. 3), rozdělení zisku nebo úhrady ztráty (§ 17) a o odpisovém plánu (§ 8),

4. o návrzích úvěrových opatření (§§ 6 a 7),

5. o návrzích na zvýšení nebo snížení kmenového jmění (§ 15),

6. o návrzích na přiznání státního investičního příspěvku (§ 11) a náhrady ztrát ze zvláštních služeb (§ 12),

7. o návrzích na zřízení nebo zatížení nemovitostí podniku v hodnotě přesahující částku, kterou stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí (§ 9),

8. o návrzích na vymáhání náhrady škody na řediteli podniku nebo na členech představenstva (§ 22, odst. 2 a § 25, odst. 5),

9. o návrzích smluv podniku se zahraničními dopravními podniky o tarifním a provozním společenství

10. o návrzích pracovních a mzdových řádů zaměstnanců podniku a změn těchto řádů (§ 29, odst. 1) a o návrhu směrnic pro udělování odměn zaměstnancům podniku za mimořádný výkon a zlepšovací návrhy (§ 29, odst. 3 a 4),

11. o zevní úpravě a způsobu užívání podnikového nebo státního znaku (§ 4, odst. 2)

a služebního stejnokroje nebo odznaku (§ 29, odst. 2),

12. o návrzích opatření, jež má podnik učiniti podle jiných předpisů než podle dopravního podnikového zákona (§ 22, odst. 2 zákona), přesahující-li běžný provoz podniku;

c) rozhodovati o věcech, jež přesahují běžný provoz podniku, a to:

1. o nabytí nemovitostí nebo prodeji movitostí, přesahuje-li kupní nebo prodejní cena částku, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí,

2. o zcizení nebo zatížení nemovitostí podniku v hodnotě přesahující částku, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí.

3. o zřízení nebo zrušení odštěpných (pobočných) závodů podniku v tuzemsku i v cizině (§ 1, odst. 2),

4. o zahájení rozepří, přesahuje-li hodnota sporu částku, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí, a o smírech v těchto rozepřích,

5. o zásadách pro zadávání prací a dodávek,

6. o vydáních, jež nesouvisí přímo s provozem,

7. o dohodách s ostatními národními dopravními podniky o provozním společenství, přesahující-li běžný provoz podniku,

8. o věcech podniku projednávaných v ředitelské radě národních dopravních podniků, o nichž nebylo dosaženo jednomyslného usnesení, po případě o stanovisku, jež v ředitelské radě zaujal ředitel podniku (§ 20, odst. 5 dopravního podnikového zákona),

9. o smlouvách podniku se zahraničními dopravními podniky o tarifním a provozním společenství, pokud jejich schválení není vyhrazeno ministerstvu dopravy,

10. o předpisech podniku o působnosti a vnitřním rozčlenění ředitelství podniku (§ 28, odst. 2),

11. o udělení nebo odvolání prokury nebo obchodní plné moci, jakož i o zástupcích ředitele a jejich pravomoci (§ 27);

d) projednávatí a schvalovatí zprávu ředitele podniku o činnosti.

§ 24.

Jednání a usnášení představenstva.

(1) Představenstvo je způsobilé se usnášeti, jsou-li přítomni předseda nebo jeho zástupce (§ 27, věta prvá) a aspoň 3 další členové nebo jejich náhradníci. Návrh se považuje za přijatý, vyslovila-li se pro něj nadpoloviční vět-

šina přítomných členů nebo při rovnosti hlasů předseda, který hlasuje poslední.

(2) Má-li předseda za to, že usnesení představenstva je na újmu zájmů podniku nebo zájmů státu, zastaví jeho výkon a podá o tom ihned zprávu představenstvu a ministerstvu dopravy, které o věci rozhodne.

(3) Ministr dopravy může vyslati do schůzí představenstva zástupce z činných úředníků státní dopravní správy; tomuto zástupci však nepřísluší hlasovací právo. Schůzi představenstva se může zúčastniti též zástupce nejvyššího účetního kontrolního úřadu rovněž bez hlasovacího práva.

(4) Podrobnosti o tom, kdy a jak se představenstvo svolává, jak jedná a jak se usnáší, stanoví jednací řád, na němž se samo usnese.

§ 25.

Ředitel.

(1) Ředitele podniku ustanovuje a odvolává vláda po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace. Prohlášení, kterým se ředitel vzdává své funkce, bere na vědomí ministr dopravy, čímž funkce ředitele zaniká.

(2) Ředitelem může býti toliko československý občan, který má odborné vědomosti a zkušenosti a je státně spolehlivý a občansky bezúhonný.

(3) Ředitel nesmí vykonávati zaměstnání, funkci, nebo jinou činnost, která je v rozporu se zájmy podniku, ani nesmí provozovatí jakýkoliv výdělečný podnik, ani se na něm účastniti.

(4) Ředitel vykoná slib do rukou ministra dopravy, že bude svědomitě plniti své povinnosti v souladu se zájmy státu a podniku, že bude zachovávatí mlčenlivost o věcech projednaných představenstvem i o jiných věcech obchodního tajemství, a že je nikomu nesdělí, pokud není k tomu povinen podle příslušných předpisů.

(5) Ředitel je, vykonávaje svou funkci, povinen jednati s péčí řádného hospodáře a osobně odpovídá za splnění svých povinností. O tom, zda se má na řediteli vymáhat náhrada škody jím způsobené, rozhoduje na návrh představenstva ministerstvo dopravy.

(6) Svě funkce se ředitel ujímá dnem vykonání slibu, čímž se stává, pokud jím již nebyl, zaměstnancem podniku; jeho pracovní poměr zaniká dnem, kdy byl odvolán nebo dnem, kdy bylo vzato na vědomí, že se vzdává funkce. Nedošlo-li k zániku pracovního poměru za okolností, pro které by bylo lze jinak pracovní poměr zrušiti předčasně, příslušejí

řediteli požitky nejméně po dobu, po kterou by náležely, kdyby byl pracovní poměr rozvázán výpovědí.

(7) Na ustanovení a odvolání ředitele se nevztahují předpisy o spolurozhodování závodního zastupitelstva zaměstnanců při přijímání a propouštění zaměstnanců, po případě o spolupůsobení tohoto zastupitelstva při zařazování zaměstnanců na pracovní místa a o předchozím souhlasu okresního úřadu ochrany práce při sjednání a rozvázání pracovního poměru.

(8) Řediteli přísluší služební titul „vrchní ředitel“.

§ 26.

Pravomoc ředitele.

Ředitel zastupuje podnik a znamená jeho firmu, vede věci jeho běžného provozu, činí opatření a rozhodnutí v jeho provozu, která nejsou vyhrazena představenstvu (§ 23), a vykonává usnesení představenstva. Není-li představenstva nebo není-li schopno se usnášeti nebo je-li nebezpečí v prodlení, přísluší řediteli, aby učinil potřebná neodkladná opatření; je povinen o nich podati zprávu představenstvu v nejbližší jeho schůzi.

§ 27.

Zastupování ředitele.

Ředitele zastupuje v jeho funkci předsedy představenstva [§ 19, písm. b)] člen představenstva, jehož ustanoví představenstvo. V ostatní jeho pravomoci (§ 26) ho zastupují vedoucí úředníci ředitelství podniku (§ 28), jež určí představenstvo. Představenstvo zároveň vymezí rozsah zastupování a může je pověřiti také stálým zastupováním ředitele v určitých věcech jeho pravomoci.

§ 28.

Výkonná správa.

(1) Výkonnými orgány správy podniku jsou ředitelství podniku v jeho sídle (§ 1, odst. 2) a jemu podřízené provozní a obchodní jednotky.

(2) Působnost a vnitřní rozčlenění ředitelství podniku upravují vnitřní předpisy podniku, na nichž se usnáší jeho představenstvo [§ 23, písm. c), č. 10].

§ 29.

Zaměstnanci.

(1) Zaměstnanci podniku jsou zaměstnanci v soukromoprávním poměru; jejich pracovní a mzdové poměry se řídí pracovními a mzdovými rády, jež vyžadují schválení ministerstva sociální péče.

(2) Představenstvo podniku stanoví, kdy zaměstnanci podniku mají ve službě nositi stejnokroj nebo služební odznak, a určí zároveň jejich zevní úpravu a způsob jejich užívání.

(3) Dokázal-li zaměstnanec podniku mimořádný pracovní výkon a tím nejen přispěl k zvýšení celkového výkonu podniku, ale svým příkladem též působil na pracovní úroveň svého okolí nebo celku, může mu býti udělena v mezích příslušných předpisů přiměřená odměna.

(4) Za návrhy, kterými bylo dosaženo zdokonalení nebo z hospodárnění provozu, pracovního postupu, zvýšení dopravy nebo zmenšení provozních nákladů, lze udělit v mezích příslušných předpisů odměnu zaměstnanci, který je původcem návrhu. Návrh musí býti odborně přezkoumán, i když původce nepřipojil početní rozbor. Výsledek zkoumání se sdělí původci a závodnímu zastupitelstvu zaměstnanců. Při stanovení výše odměny se přihlíží k míře hospodářského prospěchu z přijatého návrhu.

Oddíl IV.

Dozor nad podnikem.

§ 30.

Odborný dozor.

(1) Odborný dozor nad podnikem (§ 22, odst. 1 dopravního podnikového zákona) vykonává ministerstvo dopravy, kterému přísluší:

1. vydávati příkazy pro sestavení a provádění celostátního dopravního plánu jako součásti jednotného hospodářského plánu a sledovati jeho provádění;

2. přezkoumávati a vládě ke schválení předkládati

a) návrhy na změnu předmětu podnikání, sídla a jména podniku (§ 7, odst. 2 dopravního podnikového zákona),

b) rozpočetní závěrku podniku (§ 14, odst. 1 věta druhá), návrh na přiznání státního investičního příspěvku (§ 11) a návrh na náhradu ztrát ze zvláštních služeb (§ 12),

c) zahajovací bilanci podniku (§ 14, odst. 2),

d) účetní závěrku podniku (§ 14, odst. 3), odpočet záloh na náhradu ztrát ze zvláštních služeb (§ 12, odst. 1);

3. schvalovati

a) odpisový plán podniku (§ 8),

b) úvěrová opatření podniku (§§ 6 a 7),

c) zvýšení nebo snížení kmenového jmění (§ 15),

d) zcizení nebo zatížení nemovitostí podniku v hodnotě přesahující částku stanovenou ministerstvem dopravy v dohodě s ministerstvem financí (§ 9),

e) zevní úpravu a způsob užívání státního a podnikového znaku, stejnokrojě nebo služebního odznaku (§ 4, odst. 2 a § 29, odst. 2);

4. určovati částku, do které smí podnik zcizovati nebo zatěžovati nemovitosti (§ 9), dále částky, nad které má představenstvo rozhodovati o nabytí nemovitostí nebo prodeji movitých věcí [§ 23, písm. c), č. 1], o zcizení nebo zatížení nemovitostí podniku [§ 23, písm. c), č. 2] a o zahájení rozepří [§ 23, písm. c), č. 4];

5. rozhodovati

a) o usneseních představenstva, jejichž výkon ředitel podniku zastavil (§ 24, odst. 2),

b) o odměnách členům představenstva (§ 22, odst. 3),

c) o vymáhání náhrady škody na řediteli podniku nebo na členovi představenstva (§ 22, odst. 2 a § 25, odst. 5);

6. dozírati na hospodaření podniku a za tím účelem nahlížeti do všech jeho knih podnikového účetnictví, jakož i do jiných obchodních písemností, vyžadovati zprávy a vysvětlivky a činiti opatření k odstranění zjištěných závad.

(2) Působnost podle odstavce 1, č. 2, písm. b) až d), č. 3, písm. a) až d), č. 4 a č. 5, písm. b) vykonává ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí, působnost podle odstavce 1, č. 3, písm. e) v dohodě s ministerstvem vnitra. Ministerstvo financí může spolupůsobiti též při výkonu dozoru podle odstavce 1, č. 6.

§ 31.

Kontrola.

Podnik podléhá kontrole nejvyššího účetního kontrolního úřadu.

Oddíl V.

Ustanovení závěrečná.

§ 32.

Účinnost a provedení.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1949; provede je ministr dopravy v dohodě s ministrem financí a ostatními zúčastněnými členy vlády.

Zápotocký v. r.

Petr v. r.

126.

Vládní nařízení

ze dne 10. května 1949,

jmž se vydává organizační statut národního dopravního podniku „Československá plavba oderská, národní podnik“.

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 25 zákona ze dne 22. prosince 1948, č. 311 Sb., o národních dopravních podnicích:

Oddíl I.

Všeobecná ustanovení.

§ 1.

Firma a sídlo podniku.

(1) Firma podniku zní „Československá plavba oderská, národní podnik“.

(2) Sídlem podniku je Ostrava. Podnik je oprávněn zřizovati odštěpné (pobočné) závody v tuzemsku i v cizině.

§ 2.

Znamenání podniku. Vyhlášky.

(1) Firma podniku se znamená tak, že k vytištěnému nebo kýmkoli napsanému jejímu znění připojí svůj vlastnoruční podpis ředitel podniku nebo vedoucí úředník ho zastupující (§ 27).

(2) Sdělení určená uživatelům služeb podniku uveřejňuje podnik, pokud zvláštními předpisy není stanoveno jinak, způsobem, který určí ministerstvo dopravy vyhláškou v úředním listě republiky Československé.

§ 3.

Předmět podnikání.

(1) Podnik provozuje dopravu osob a věcí na Odře, jejích přítocích a spojujících průplavech, jakož i plavbu námořní; ministerstvo dopravy může toto oprávnění rozšířiti i na jiné přirozené i umělé splavné vodní cesty.

(2) Podnik vykonává nebo obstarává samostatně všechny práce a pomocné úkony, jež slouží předmětu jeho podnikání nebo vybudování a udržování jeho zařízení včetně zkušebních nebo řemeslných prací všeho druhu, avšak kromě rozvojových investic, a podle potřeby zřizuje a provozuje k tomu účelu zvláštní pomocné závody, zejména

a) zakládá a provozuje dílny a správkárny (loděnice) pro opravy vlastních i cizích plavidel a pro výrobu nebo opravu náhradních součástí,

b) kupuje, najímá nebo jinak nabývá, opravuje a prodává lodi a jiné dopravní prostředky, potřebné stroje, jakož i veškerá přístávací zařízení se všemi movitostmi, nemovitostmi, právy a povinnostmi,

c) provozuje vlečnou službu,

d) zřizuje a provozuje závody pro tisk jízdenek a tiskovin, jakož i pro jiná rozmnožování (tiskárny, planografie a pod.) pro potřeby vlastního provozu s vyloučením jakékoli činnosti tohoto druhu pro potřeby jiných osob nežli podniku.

(3) Jako vedlejší provozuje podnik činnosti, usnadňující jeho podnikání nebo sloužící přepravcům a cestujícím nebo péči o vlastní zaměstnance, i kdyby jinak k nim bylo třeba zvláštního živnostenského oprávnění, a to s výjimkou činností uvedených dále pod písm. e) a ch) toliko na plavidlech, v přístavech, na jiných provozních pozemcích nebo v provozních budovách podniku, při čemž zejména

a) zprostředkovává pojištění cestujících, zavazadel a zboží a celní odbavení zboží a obstarává i jiné v dopravě obvyklé celní úkony v tuzemsku i v zahraničí,

b) vyplácí na účet příkazce cla, daně a jiné veřejné dávky a poplatky za zboží svěřené podniku,

c) obstarává reexpedici zboží, provádí skladíštní obchody a úkony s nimi obvykle související a obstarává nakládání, vykládání a překládání zboží,

d) zřizuje a provozuje šatny, úschovny zavazadel a nosičskou službu,

e) zřizuje a provozuje prodejny jízdenek, informační a jiné kanceláře, sledující získání přepravy, jakož i tarifní zpravodajny a prodejny tarifů,

f) zřizuje a provozuje živnosti hostinské a výčepnické (§ 16 živnostenského řádu a § 23 živnostenského zákona), jakož i živnosti obchodní pro prodej cestovních potřeb, upomínkových předmětů, jídel a nápojů všeho druhu a ovoce,

g) provádí reklamu pro jiné podniky,

h) obstarává prodej knih, časopisů a jiných publikací,

ch) buduje a provozuje zařízení pro péči o vlastní zaměstnance (nocležny, stravovny, zotavovny, prodejny spotřebního zboží, závodní kuchyně, ústavy pro odborné školení a pod.).

(4) Pokud činnosti uvedené v odstavci 3 mají povahu živnosti, platí pro jejich provozování příslušná ustanovení živnostenského řádu (zákon).

(5) Podnik je oprávněn dopravovat písemnosti ve vzájemném služebním styku orgánů své výkonné správy (§ 28), pokud jej zprostředkují jeho vlastní zaměstnanci jeho dopravními prostředky, jakož i zřizovati, udržovati a provozovati dorozumivací zařízení na plavidlech pro vlastní podnikovou potřebu nebo i pro potřebu cestujících, obdrželi-li k tomu příslušné úřední povolení.

(6) Podnik je oprávněn účastniti se v tuzemsku i v zahraničí na podnikcích sledujících stejný nebo podobný účel nebo se s takovými podniky sdružovati k společnému obstarávání předmětu podnikání. Pokud bude podnik v mezích příslušných mezistátních úmluv vedle československého státu účasten na zahraničním podniku, může po dobu této účasti se souhlasem ministerstva dopravy vyvíjeti některou ze svých podnikatelských činností, zejména obstarávání dopravy zboží prostřednictvím tohoto zahraničního podniku.

§ 4.

Podnikový znak.

(1) Podnik je oprávněn trvale veřejně užívat:

a) vlastnické značky „ČSPO“,

b) zvláštního podnikového znaku a vlajky,

c) státní vlajky,

d) státního znaku samostatně nebo v podnikovém znaku.

(2) Úprava a způsob užívání podnikového a státního znaku, jakož i podnikové a státní vlajky podléhá schválení ministerstev dopravy a vnitra.

Oddíl II.

Hospodářství podniku.

§ 5.

Obecné zásady hospodaření.

(1) Podnik budiž veden podle zásad obchodního podnikání. Uspořádává svůj provoz tak, aby v oboru vodní dopravy co nejlépe a nejhospodárněji uspokojoval dopravní potřeby ve státě.

(2) Podnik určuje své přepravní úkoly a upravuje rozsah, druh a způsob provozu a investiční činnost tak, jak to vyžaduje splnění celostátního dopravního plánu jako součásti jednotného hospodářského plánu.

(3) Podnik udržuje svá zařízení v řádném stavu, obnovuje je přiměřeně potřebám provozu a doplňuje a zdokonaluje je v mezích hospodářské účelnosti a únosnosti se zřetelem k technickému pokroku.

§ 6.

Financování provozu.

(1) Výdaje související s provozem hradí podnik z vlastních provozních prostředků. Nestací-li tyto prostředky, opatří si podnik potřebné finanční prostředky se souhlasem ministerstev dopravy a financí úvěrem (provozní úvěr).

(2) Při opatrování provozního úvěru smí být podnik v obchodním spojení pouze s bankou pro provozní úvěr.

(3) Prostředků určených k provozním účelům nesmí podnik použít k financování investic.

§ 7.

Financování investic.

(1) K úhradě nákladů na investice použije podnik prostředků získaných prováděním odpisů (§ 8); nestačí-li tyto prostředky, opatří si podnik další prostředky na investice se souhlasem ministerstev dopravy a financí úvěrem u Investiční banky, národního podniku v Praze, podle směrnic vydaných ministerstvem financí v dohodě s ministerstvem dopravy.

(2) Podnik nesmí použít prostředků určených k investičním účelům ani přechodně k jiným účelům.

§ 8.

Odpisy.

Podnik je povinen provádět odpisy investic podle odpisového plánu, který schválí ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí; prostředků získaných odpisy použije podnik k obnově investic (§ 7, odst. 1).

§ 9.

Zcizení a zatížení nemovitosti.

Podnik smí zcizovat nebo zatěžovat své nemovitosti nejvýše do částky, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí; zcizití nebo zatížení nemovitosti nad tuto částku smí podnik jen se souhlasem ministerstev dopravy a financí.

§ 10.

Platební styk.

Podnik je povinen konat své platy převodem ze svého účtu u banky pro provozní úvěr (§ 6, odst. 2). Placení hotovými je přípustné jen podle směrnic, které vydá ministerstvo financí. Hotovosti přesahující výši přípustnou podle těchto směrnic je podnik povinen odvádět na svůj účet u banky pro provozní úvěr. Pro styk s touto bankou může podnik používat služeb Poštovní spořitelny.

§ 11.

Státní investiční příspěvek.

(1) Na investice určené jednotným hospodářským plánem přispěje stát podniku, jsou-li tyto investice podnikány ve veřejném zájmu a jestliže by náklady na ně přesáhly hospodářské možnosti podniku, a to pokud by náklady na ně byly hospodářsky neúnosné. Výši tohoto investičního příspěvku a způsob jeho poskytnutí stanoví vláda před započítáním příslušných investic, t. j. zásadně před schválením investičního programu a investičního rozpočtu. Za téhož předpokladu, tímž způsobem a v téže míře přispěje stát podniku na zúročení a úmor zápůjček na investice, sjednaných do dne zřízení podniku a jím převzatých [§ 4 a § 8, odst. 3 zákona ze dne 22. prosince 1948, č. 311 Sb., o národních dopravních podnicích (v dalším jen „dopravní podnikový zákon“)].

(2) O náhradě nákladů na investice, jež podnik provede v zájmu obrany státu, platí přiměřeně ustanovení § 121 zákona ze dne 20. května 1937, č. 86 Sb., o drahách (železničního zákona).

§ 12.

Náhrada ztrát ze zvláštních služeb.

(1) Za plnění přepravních, tarifních nebo jiných závazků a úkonů, uložených státem nebo prováděných v naléhavém zájmu národního hospodářství nebo v jiném důležitém státním zájmu, jež přesahují míru obvyklou v obchodním podnikání a za něž se podniku nedostane přímé úplaty odpovídající alespoň vlastním nákladům, přísluší podniku náhrada ve výši rozdílu mezi vlastními náklady a úplatou přijatou za splnění těchto závazků. O náhradě, její výši a způsobu jejího placení rozhodne vláda, která zároveň určí odvětví státní správy, jež poskytne podniku stanovenou náhradu, a to ve čtvrtletních předem splatných částkách. Podnik je povinen zároveň s účetní závěrkou vzniklé ztráty řádně prokázat.

(2) O náhradě ztrát vzniklých ze zvláštních služeb v zájmu obrany státu platí přiměřeně příslušná ustanovení železničního zákona.

§ 13.

Podnikové účetnictví.

Ve svém podnikovém účetnictví se podnik řídí ustanoveními zákona ze dne 16. května 1946, č. 116 Sb., o jednotné organizaci podnikového účetnictví, a předpisy vydanými podle něho.

§ 11.

Rozpočet, zahajovací bilance,
účetní závěrka.

(1) Podnik sestavuje podnikový rozpočet a podle něho hospodaří. Jeho rozpočetní závěrka tvoří přílohu státního rozpočtu.

(2) Podnik sestaví zahajovací bilanci do hlavy a podle směrnic, které stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí. Tato bilance podléhá schválení vlády.

(3) Podnik sestaví účetní závěrku vždy do hlavy, kterou určí ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí. Účetní závěrka je přílohou státního závěrečného účtu.

§ 15.

Kmenové jmění.

(1) Kmenovým jměním podniku je při jeho zřízení čistá hodnota majetkové podstaty stanovená podle § 11, odst. 2 dopravního podnikového zákona v zahajovací bilanci (§ 14, odst. 2).

(2) Podnik může kmenové jmění zvýšiti nebo snížit jen podle směrnic, jež vydá ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí.

§ 16.

Reservní fond.

Podnik utvoří z přidělů ze zisku (§ 17), po případě z mimořádných zisků, které nesouvisí s předmětem podnikání a jsou neprovozní povahy, jakož i z mimořádných příspěvků (darů) rezervní fond, a to až do výše 30% kmenového jmění podle stavu ke dni, ke kterému se sestavuje účetní závěrka.

§ 17.

Rozdělení zisku a úhrada ztráty.

(1) Ze zisku podniku připadne:

a) jednotnému fondu pracujících částka stanovená dekretem presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 104 Sb., o závodních a podnikových radách, ve znění zákona ze dne 21. července 1948, č. 133 Sb.,

b) rezervnímu fondu podniku podle potřeby až do 30%,

c) státní pokladně zbytek.

(2) Ministerstvo dopravy může v dohodě s ministerstvem financí a nejvyšším účetním kontrolním úřadem ukázat-li se toho potřeba, přiměřeně snížit přiděl rezervnímu fondu, uvedený v odstavci 1, písm. b), a to až na 20%.

(3) K náhradě bilančních ztrát se použije rezervního fondu. Nestáčí-li rezervní fond s tímto účelem, převede se zbytek ztráty na nový účet.

§ 13.

Hospodářský rok.

Pro stanovení hospodářského roku a jeho rozdělení na období platí obecné předpisy o jednotném hospodářském roku.

Oddíl III.

Správa podniku.

§ 19.

Správní orgány.

Správními orgány podniku jsou:

- a) představenstvo,
- b) ředitel podniku, který je zároveň předsedou představenstva.

§ 20.

Představenstvo.

(1) Představenstvo se skládá z předsedy a 6 dalších členů, z nichž každý má svého náhradníka.

(2) Členy představenstva a jejich náhradníky jmenuje vláda, a to

a) jednu třetinu dalších členů a jejich náhradníky ze stálých zaměstnanců podniku, navržených příslušným orgánem jednotné odborové organizace,

b) zbývající dvě třetiny členů a jejich náhradníky z odborníků dopravních, národohospodářských, finančních a technických po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace.

(3) Členy představenstva a jejich náhradníky může vláda kdykoliv odvolati po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace.

§ 21.

Členství v představenstvu.

(1) Členem představenstva nebo jeho náhradníkem může být toliko československý občan, který má odborné vědomosti a zkušenosti, je státně a občansky bezúhonný.

(2) Členem představenstva nebo jeho náhradníkem nemůže být zejména:

a) kdo provozuje výdělečný podnik, jehož podnikání je v rozporu se zájmy podniku, nebo vykonává jinou funkci nebo činnost, která je v rozporu s těmito zájmy,

b) člen závodní (podnikové) rady nebo jeho náhradník,

c) příbuzní ředitele podniku v řadě přímé a jeho sourozenci.

(3) Funkce člena nebo náhradníka v představenstvu zaniká:

a) odpadnou-li předpoklady uvedené v odstavci 1,

b) nastane-li u člena nebo náhradníka některá z překážek uvedených v odstavci 2,

c) přestane-li člen představenstva nebo jeho náhradník, jmenovaný ze zaměstnanců podniku [§ 20, odst. 2, písm. a)], být zaměstnancem podniku,

d) vzdá-li se člen představenstva nebo jeho náhradník funkce během funkčního období,

e) byl-li člen představenstva nebo jeho náhradník odvolán,

f) uplynutím funkčního období (odstavec 5),

g) úmrtím.

(4) V pochybnostech o tom, zda nastaly důvody zániku funkce podle odstavce 3, písm. a) nebo b), rozhoduje ministr dopravy.

(5) Funkční období představenstva trvá 3 roky; členové představenstva a jejich náhradníci jsou však povinni vykonávat svou funkci dále, dokud se nové představenstvo neujme výkonu funkce.

(6) Náhradník zastupuje člena, za něhož byl jmenován, jen, je-li zaneprázdněn. Vzdá-li se člen své funkce během funkčního období nebo zanikne-li jeho členství jiným způsobem, nastoupí jeho náhradník na zbytek funkčního období a vláda jmenuje mu náhradníka podle ustanovení § 20, odst. 2.

§ 22.

Práva a povinnosti představenstva.

(1) Členové představenstva a jejich náhradníci vykonají slib do rukou ministra dopravy, že budou svědomitě plnit své povinnosti v souladu se zájmy státu a podniku, že budou zachovávat mlčenlivost o věcech projednávaných představenstvem a že je nikomu nesdělí, pokud nejsou k tomu povinni podle příslušných předpisů.

(2) Představenstvo spravuje podnik s péčí řádného hospodáře, jeho členové osobně odpovídají za splnění svých povinností. O tom, zda na člena představenstva má být vymáhána náhrada škody způsobené nesplněním těchto povinností, rozhoduje ministerstvo dopravy.

(3) Členům představenstva, po případě jejich náhradníkům, přísluší náhrada hotových výdajů spojených s výkonem funkce, a to podle směrnic, jež vydá ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí. Ministerstvo dopravy může jim v dohodě s ministerstvem financí mimo to přiznat odměnu za zvláštní práce nebo za dosažení zvlášť příznivých hospodářských výsledků podniku.

(4) O ochraně služebního (pracovního) poměru členů představenstva a jejich náhradníků z řad zaměstnanců podniku platí přiměřeně ustanovení § 13 dekrety prezidenta republiky č. 104, 1945 Sb., ve znění čl. I zákona č. 42/1948 Sb.

§ 23.

Působnost představenstva.

Představenstvu podniku přísluší:

a) usnášeti se o svém jednacím řádě (§ 21, odst. 4);

b) usnášeti se o opatřeních, k jejichž platnosti se vyžaduje schválení ministerstvem dopravy, po případě jinými ministerstvy (ústředními úřady) nebo vládou, a to:

1. o zásadách pro sestavení a provádění dopravního plánu (určení přepravních úkolů, úprava provozu, investiční činnosti a z hospodárnění provozu, § 5),

2. o návrhu zahajovací bilance podniku a jeho změn (§ 14, odst. 2),

3. o návrhu rozpočtetní závěrky (§ 14, odst. 1, věta druhá), účetní závěrce (§ 14, odst. 3), rozdělení zisku nebo úhrady ziráty (§ 17) a o odpisovém plánu (§ 8),

4. o návrzích úvěrových opatření (§§ 6 a 7),

5. o návrzích na zvýšení nebo snížení kmenového jmění (§ 15),

6. o návrzích na přiznání státního investičního příspěvku (§ 11) a náhrady ziráty ze zvláštních služeb (§ 12),

7. o návrzích na zcizení nebo zatížení nemovitostí podniku v hodnotě přesahující částku, kterou stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí (§ 9).

8. o návrzích na vymáhání náhrady škody na řediteli podniku nebo na členech představenstva (§ 22, odst. 2 a § 25, odst. 5).

9. o návrzích smluv podniku se zahraničními dopravními podniky o tarifním a provozním společenství,

10. o návrzích pracovních a mzdových řádů zaměstnanců podniku a změn těchto řádů (§ 29, odst. 1) a o návrhu směrnic pro udělování odměn zaměstnancům podniku za mimořádný výkon a zlepšovací návrhy (§ 29, odst. 3 a 4),

11. o zevní úpravě a způsobu užívání podnikového nebo státního znaku (§ 4, odst. 2) a služebního stejnokroje nebo odznaku (§ 29, odst. 2),

12. o návrzích opatření, jež má podnik učinit podle jiných předpisů než podle dopravního podnikového zákona (§ 22, odst. 2 zákona), přesahují-li běžný provoz podniku;

c) rozhodovati o věcech, jež přesahují běžný provoz podniku, a to:

1. o nabytí nemovitosti nebo prodeji movitosti, přesahuje-li kupní nebo prodejní cena částku, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí.

2. o zeizení nebo zatížení nemovitosti podniku v hodnotě přesahující částku, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí.

3. o zřízení nebo zrušení odštěpných (pobočných) závodů podniku v tuzemsku i v cizině (§ 1, odst. 2).

4. o zahájení rozepří, přesahuje-li hodnota sporu částku, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí, a o smírech v těchto rozepřích,

5. o zásadách pro zadávání prací a dodávek.

6. o vydáních, jež nesouvisí přímo s provozem,

7. o dohodách s ostatními národními dopravními podniky o provozním společenství, přesahuje-li běžný provoz podniku.

8. o věcech podniku projednávaných v ředitelské radě národních dopravních podniků, o nichž nebylo dosaženo jednomyslného usnesení, po případě o stanovisku, jež v ředitelské radě zaujal ředitel podniku (§ 20, odst. 5 dopravního podnikového zákona),

9. o smlouvách podniku se zahraničními dopravními podniky o tarifním a provozním společenství, pokud jejich schválení není vyhrazeno ministerstvu dopravy,

10. o předpisech podniku o působnosti a vnitřním rozčlenění ředitelství podniku (§ 23, odst. 2).

11. o udělení nebo odvolání prokury nebo obchodní plné moci, jakož i o zástupcích ředitele a jejich pravomoci (§ 27):

d) projednávat a schvalovat zprávu ředitele podniku o činnosti.

§ 24.

Jednání a usnášení představenstva.

(1) Představenstvo je způsobilé se usnáseti, jsou-li přítomni předseda nebo jeho zástupce (§ 27, věta první) a aspoň 3 další členové nebo jejich náhradníci. Návrh se považuje za přijatý, vyslovila-li se pro něj nadpoloviční většina přítomných členů nebo při rovnosti hlasů předseda, který hlasuje poslední.

(2) Má-li předseda za to, že usnesení představenstva je na újmu zájmů podniku nebo zájmů státu, zastaví jeho výkon a podá o tom ihned zprávu představenstvu a ministerstvu dopravy, které o věci rozhodne.

(3) Ministr dopravy může vyslati do schůzí představenstva zástupce z činných úředníků

státní dopravní správy; tomuto zástupci však nepřísluší hlasovací právo. Schůzi představenstva se může zúčastniti též zástupce nejvyššího účetního kontrolního úřadu rovněž bez hlasovacího práva.

(4) Podrobnosti o tom, kdy a jak se představenstvo svolává, jak jedná a jak se usnáší, stanoví jednací řád, na němž se samo usnese.

§ 25.

Ředitel.

(1) Ředitele podniku ustanovuje a odvolává vláda po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace. Prohlášení, kterým se ředitel vzdává své funkce, bere na vědomí ministr dopravy, čímž funkce ředitele zaniká.

(2) Ředitelem může býti toliko československý občan, který má odborné vědomosti a zkušenosti a je státně spolehlivý a občansky bezúhonný.

(3) Ředitel nesmí vykonávati zaměstnání, funkci, nebo jinou činnost, která je v rozporu se zájmy podniku, ani nesmí provozovati jakýkoliv výdělečný podnik, ani se na něm účastniti.

(4) Ředitel vykoná slib do rukou ministra dopravy, že bude svědomitě plnit své povinnosti v souladu se zájmy státu a podniku, že bude zachovávat mlčenlivost o věcech projednaných představenstvem i o jiných věcech obchodního tajemství, a že je nikomu nesdělí, pokud není k tomu povinen podle příslušných předpisů.

(5) Ředitel je, vykonávaje svou funkci, povinen jednati s péčí řádného hospodáře a osobně odpovídá za splnění svých povinností. O tom, zda se má na řediteli vymáhat náhrada škody jím způsobené, rozhoduje na návrh představenstva ministerstvo dopravy.

(6) Svě funkce se ředitel ujímá dnem vykonání slibu, čímž se stává, pokud jím již nebyl, zaměstnancem podniku; jeho pracovní poměr zaniká dnem, kdy byl odvolán nebo dnem, kdy bylo vzato na vědomí, že se vzdává funkce. Nedošlo-li k zániku pracovního poměru za okolností, pro které by bylo lze jinak pracovní poměr zrušiti předčasně, přísluší řediteli požitky nejméně po dobu, po kterou by náležely, kdyby byl pracovní poměr rozvázan výpovědí.

(7) Na ustanovení a odvolání ředitele se nevztahují předpisy o spolurozhodování závodního zastupitelstva zaměstnanců při přijímání a propouštění zaměstnanců, po případě o spolupůsobení tohoto zastupitelstva při zařazování zaměstnanců na pracovní místa a o předchozím souhlasu okresního úřadu ochrany práce při sjednání a rozvázání pracovního poměru.

(³) Řediteli přísluší služební titul „vrchní ředitel“.

§ 26.

Pravomoc ředitele.

Ředitel zastupuje podnik a znamená jeho firmu, vede věci jeho běžného provozu, činí opatření a rozhodnutí v jeho provozu, která nejsou vyhrazena představenstvu (§ 23), a vykonává usnesení představenstva. Není-li představenstva nebo není-li schopno se usnášeti nebo je-li nebezpečí v prodlení, přísluší řediteli, aby učinil potřebná neodkladná opatření; je povinen o nich podati zprávu představenstvu v nejbližší jeho schůzi.

§ 27.

Zastupování ředitele.

Ředitele zastupuje v jeho funkci předsedy představenstva [§ 19, písm. b)] člen představenstva, jehož ustanoví představenstvo. V ostatní jeho pravomoci (§ 26) ho zastupují vedoucí úředníci ředitelství podniku (§ 28), jež určí představenstvo. Představenstvo zároveň vymezí rozsah zastupování a může je pověřiti také stálým zastupováním ředitele v určitých věcech jeho pravomoci.

§ 28.

Výkonná správa.

(1) Výkonnými orgány správy podniku jsou ředitelství podniku v jeho sídle (§ 1, odst. 2) a jemu podřízené provozní a obchodní jednotky.

(2) Působnost a vnitřní rozčlenění ředitelství podniku upravují vnitřní předpisy podniku, na nichž se usnáší jeho představenstvo [§ 23, písm. c), č. 10].

§ 29.

Zaměstnanci.

(1) Zaměstnanci podniku jsou zaměstnanci v soukromoprávním poměru; jejich pracovní a mzdové poměry se řídí pracovními a mzdovými řády, jež vyžadují schválení ministerstva sociální péče.

(2) Představenstvo podniku stanoví, kdy zaměstnanci podniku mají ve službě nositi stejnokroj nebo služební odznak, a určí zároveň jejich zevní úpravu a způsob jejich užívání.

(3) Dokázal-li zaměstnanec podniku mimořádný pracovní výkon a tím nejen přispěl k zvýšení celkového výkonu podniku, ale svým příkladem též působil na pracovní úroveň

svého okolí nebo celku, může mu býti udělena v mezích příslušných předpisů přiměřená odměna.

(4) Za návrhy, kterými bylo dosaženo zdokonalení nebo z hospodárnění provozu, pracovního postupu, zvýšení dopravy nebo zmenšení provozních nákladů, lze udělit v mezích příslušných předpisů odměnu zaměstnanci, který je původcem návrhu. Návrh musí býti odborně přezkoumán, i když původce nepřipojil početní rozbor. Výsledek zkoumání se sdělí původci a závodnímu zastupitelstvu zaměstnanců. Při stanovení výše odměny se přihlíží k míře hospodářského prospěchu z přijatého návrhu.

Oddíl IV.

Dozor nad podnikem.

§ 30.

Odborný dozor.

(1) Odborný dozor nad podnikem (§ 22, odst. 1 dopravního podnikového zákona) vykonává ministerstvo dopravy, kterému přísluší:

1. vydávati příkazy pro sestavení a provedení celostátního dopravního plánu jako součásti jednotného hospodářského plánu a sledovati jeho provádění;

2. přezkoumávati a vládě ke schválení předkládati

a) návrhy na změnu předmětu podnikání, sídla a jména podniku (§ 7, odst. 2 dopravního podnikového zákona),

b) rozpočetní závěrku podniku (§ 14, odst. 1 věta druhá), návrh na přiznání státního investičního příspěvku (§ 11) a návrh na náhradu ztrát ze zvláštních služeb (§ 12),

c) zahajovací bilanci podniku (§ 14, odst. 2),

d) účetní závěrku podniku (§ 14, odst. 3), odpočet záloh na náhradu ztrát ze zvláštních služeb (§ 12, odst. 1);

3. schvalovati

a) odpisový plán podniku (§ 8),

b) úvěrová opatření podniku (§§ 6 a 7),

c) zvýšení nebo snížení kmenového jmění (§ 15),

d) zcizení nebo zatížení nemovitostí podniku v hodnotě přesahující částku stanovenou ministerstvem dopravy v dohodě s ministerstvem financí (§ 9),

e) zevní úpravu a způsob užívání státního a podnikového znaku, stejnokroje nebo služebního odznaku (§ 4, odst. 2 a § 29, odst. 2);

4. určovati částku, do které smí podnik zcizovati nebo zatěžovati nemovitosti (§ 9), dále částky, nad které má představenstvo rozhodovati o nabytí nemovitostí nebo prodeji movitých věcí [§ 23, písm. c), č. 1], o zcizení nebo zatížení nemovitostí podniku [§ 23, písm. c), č. 2] a o zahájení rozepří [§ 23, písm. c), č. 4];

5. rozhodovati

a) o usneseních představenstva, jejichž výkon ředitel podniku zastavil (§ 24, odst. 2),

b) o odměnách členům představenstva (§ 22, odst. 3),

c) o vymáhání náhrady škody na řediteli podniku nebo na členovi představenstva (§ 22, odst. 2 a § 25, odst. 5);

6. dozíratí na hospodaření podniku a za tím účelem nahlížeti do všech jeho knih podnikového účetnictví, jakož i do jiných obchodních písemností, vyžadovati zprávy a vysvětlivky a činiti opatření k odstranění zjištěných závad.

(2) Působnost podle odstavce 1, č. 2, písm. b) až d), č. 3, písm. a) až d), č. 4 a č. 5, písm. b) vykonává ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí, působnost podle odstavce 1, č. 3, písm. e) v dohodě s ministerstvem vnitra. Ministerstvo financí může spolupůsobiti též při výkonu dozoru podle odstavce 1, č. 6.

§ 31.

Kontrola.

Podnik podléhá kontrole nejvyššího účetního kontrolního úřadu.

Oddíl V.

Ustanovení zůvěrečná.

§ 32.

Činnost a provedení.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1949; provede je ministr dopravy v dohodě s ministrem financí a ostatními zúčastněnými členy vlády.

Zápotocký v. r.

Petr v. r.

127.

Vládní nařízení

ze dne 10. května 1949,

jmž se vydává organizační statut národního dopravního podniku „Československá plavba dunajská, národní podnik“.

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 25 zákona ze dne 22. prosince 1948, č. 311 Sb., o národních dopravních podnicích:

Oddíl I.

Všeobecná ustanovení.

§ 1.

Firma a sídlo podniku.

(1) Firma podniku zní „Československá plavba dunajská, národní podnik“.

(2) Sídlem podniku je Bratislava. Podnik je oprávněn zřizovati odštěpné (pobočné) závody v tuzemsku i v cizině.

§ 2.

Znamenání podniku. Vyhlášky.

(1) Firma podniku se znamená tak, že k vytištěnému nebo kýmkoli napsanému jejímu znění připojí svůj vlastnoruční podpis ředitel podniku nebo vedoucí úředník ho zastupující (§ 27).

(2) Sdělení určená uživateli služeb podniku uveřejňuje podnik, pokud zvláštními předpisy není stanoveno jinak, způsobem, který určí ministerstvo dopravy vyhláškou v Úředním listě republiky Československé.

§ 3.

Předmět podnikání.

(1) Podnik provozuje dopravu osob a věcí na Dunaji, jeho přítocích a spojujících průplavech, jakož i plavbu námořní; ministerstvo dopravy může toto oprávnění rozšířiti i na jiné přirozené i umělé splavné vodní cesty.

(2) Podnik vykonává nebo obstarává samostatně všechny práce a pomocné úkony, jež slouží předmětu jeho podnikání nebo vybudování a udržování jeho zařízení včetně zkušebních nebo řemeslných prací všeho druhu, avšak kromě rozvojových investic, a podle potřeby zřizuje a provozuje k tomu účelu zvláštní pomocné závody, zejména

a) zakládá a provozuje dílny a správkárny (loděnice) pro opravy vlastních i cizích plavidel a pro výrobu nebo opravu náhradních součástí,

b) kupuje, najímá nebo jinak nabývá, opravuje a prodává lodi a jiné dopravní prostředky, potřebné stroje, jakož i veškerá přístavací zařízení se všemi movitostmi, nemovitostmi, právy a povinnostmi,

c) provozuje vlečnou službu,

d) zřizuje a provozuje závody pro tisk jízdenek a tiskovín, jakož i pro jiná rozmnožování (tiskárny, planografie a pod.) pro potřeby vlastního provozu s vyloučením jakékoli činnosti tohoto druhu pro potřeby jiných osob nežli podniku.

(3) Jako vedlejší provozuje podnik činnosti usnadňující jeho podnikání nebo sloužící přepravcům a cestujícím nebo péči o vlastní zaměstnance, i kdyby jinak k nim bylo třeba zvláštního živnostenského oprávnění, a to s výjimkou činností uvedených dále pod písm. e) a ch) toliko na plavidlech, v přístavech, na jiných provozních pozemcích nebo v provozních budovách podniku, při čemž zejména

a) zprostředkovává pojištění cestujících, zavazadel a zboží a celní odbavení zboží a obstarává i jiné v dopravě obvyklé celní úkony v tuzemsku i v zahraničí.

b) vyplácí na účet příkazce cla, daně a jiné veřejné dávky a poplatky za zboží svěřené podniku,

c) obstarává reexpedici zboží, provádí skladištní obchody a úkony s nimi obvykle související a obstarává nakládání, vykládání a překládání zboží,

d) zřizuje a provozuje šatny, úschovny zavazadel a nosičskou službu,

e) zřizuje a provozuje prodejny jízdenek, informační a jiné kanceláře, sledující získání přepravy, jakož i tarifní zpravodajny a prodejny tarifů,

f) zřizuje a provozuje živnosti hostinské a výčepnické (§ 16 živnostenského řádu a § 23 živnostenského zákona), jakož i živnosti obchodní pro prodej cestovních potřeb, upomínkových předmětů, jídel a nápojů všeho druhu a ovoce,

g) provádí reklamu pro jiné podniky,

h) obstarává prodej knih, časopisů a jiných publikací,

ch) buduje a provozuje zařízení pro péči o vlastní zaměstnance (nocležny, stravovny, zotavovny, prodejny spotřebního zboží, závodní kuchyně, ústavy pro odborné školení a pod.).

(4) Pokud činnosti uvedené v odstavci 3 mají povahu živností, platí pro jejich provozování příslušná ustanovení živnostenského řádu (zákon).

(5) Podnik je oprávněn dopravovati písemnosti ve vzájemném služebním styku orgánů své výkonné správy (§ 28), pokud jej zprostředkují jeho vlastní zaměstnanci jeho dopravními prostředky, jakož i zřizovati, udržovati a provozovati dorozumivací zařízení na plavidlech pro vlastní podnikovou potřebu nebo i pro potřebu cestujících, obdrželi k tomu příslušné úřední povolení.

(6) Podnik je oprávněn účastniti se v tuzemsku i v zahraničí na podnikcích sledujících stejný nebo podobný účel nebo se s takovými podniky sdružovati k společnému obstarávání předmětu podnikání.

§ 4.

Podnikový znak.

(1) Podnik je oprávněn trvale veřejně užívat:

- a) vlastnické značky „ČSPD“,
- b) zvláštního podnikového znaku a vlajky,
- c) státní vlajky,

d) státního znaku samostatně nebo v podnikovém znaku.

(2) Úprava a způsob užívání podnikového a státního znaku, jakož i podnikové a státní vlajky podléhá schválení ministerstev dopravy a vnitra.

Oddíl II.

Hospodářství podniku.

§ 5.

Obecné zásady hospodaření.

(1) Podnik budiž veden podle zásad obchodního podnikání. Uspořádává svůj provoz tak, aby v oboru vodní dopravy co nejlépe a nejehospodárněji uspokojoval dopravní potřeby ve státě.

(2) Podnik určuje své přepravní úkoly a upravuje rozsah, druh a způsob provozu a investiční činnost tak, jak to vyžaduje splnění celostátního dopravního plánu jako součásti jednotného hospodářského plánu.

(3) Podnik udržuje svá zařízení v dobrém stavu, obnovuje je přiměřeně potřebám provozu a doplňuje a zdokonaluje je v mezích hospodářské účelnosti a úspornosti se zřetelem k technickému pokroku.

§ 6.

Financování provozu.

(1) Výdaje související s provozem hradí podnik z vlastních provozních prostředků. Nestáčí-li tyto prostředky, opatří si podnik potřebné finanční prostředky se souhlasem ministerstev dopravy a financí úvěrem (provozní úvěr).

(1) Při opatřování provozního úvěru smí být podnik v obchodním spojení pouze s bankou pro provozní úvěr.

(2) Prostředků určených k provozním účelům nesmí podnik použít k financování investic.

§ 7.

Financování investic.

(1) K úhradě nákladů na investice použije podnik prostředků získaných prováděním odpisů (§ 8); nestačí-li tyto prostředky, opatří si podnik další prostředky na investice se souhlasem ministerstev dopravy a financí úvěrem u Investiční banky, národního podniku v Praze, podle směrnic vydaných ministerstvem financí v dohodě s ministerstvem dopravy.

(2) Podnik nesmí použít prostředků určených k investičním účelům ani přechodně k jiným účelům.

§ 8.

Odpisy.

Podnik je povinen provádět odpisy investic podle odpisového plánu, který schválí ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí; prostředků získaných odpisy použije podnik k obnově investic (§ 7, odst. 1).

§ 9.

Zřízení a zatížení nemovitostí.

Podnik smí zřízovat nebo zatěžovat své nemovitosti nejvýše do částky, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí; zřízení nebo zatížení nemovitostí nad tuto částku smí podnik jen se souhlasem ministerstev dopravy a financí.

§ 10.

Platební styk.

Podnik je povinen konat své platy převodem ze svého účtu u banky pro provozní úvěr (§ 6, odst. 2). Placení hotovými je přípustné jen podle směrnic, které vydá ministerstvo financí. Hotovosti přesahující výši přípustnou podle těchto směrnic je podnik povinen odvádět na svůj účet u banky pro provozní úvěr. Pro styk s touto bankou může podnik používat služeb Poštovní spořitelny.

§ 11.

Státní investiční příspěvek.

(1) Na investice určené jednotným hospodářským plánem přispěje stát podniku, jsou-li tyto investice podnikány ve veřejném zájmu a jestliže by náklady na ně přesáhly hospodářské možnosti podniku, a to pokud by náklady na ně byly hospodářsky neúnosné. Výši tohoto inves-

tičního příspěvku a způsob jeho poskytnutí stanoví vláda před započítáním příslušných investic, t. j. zásadně před schválením investičního programu a investičního rozpočtu. Za téhož předpokladu, týmž způsobem a v téže míře přispěje stát podniku na zúčtování a úmor zápůjček na investice, sjednaných do dne zřízení podniku a jím převzatých [§ 4 a § 8, odst. 3 zákona ze dne 22. prosince 1948, č. 311 Sb., o národních dopravních podnicích (v dalším jen „dopravní podnikový zákon“)].

(2) O náhradě nákladů na investice, jež podnik provede v zájmu obrany státu, platí přiměřeně ustanovení § 121 zákona ze dne 20. května 1937, č. 86 Sb., o drahách (železničního zákona).

§ 12.

Náhrada ztrát ze zvláštních služeb.

(1) Za plnění přepravních, tarifních nebo jiných závazků a úkonů, uložených státem nebo prováděných v naléhavém zájmu národního hospodářství nebo v jiném důležitém státním zájmu, jež přesahují míru obvyklou v obchodním podnikání a za něž se podniku nedostane přímé úplaty odpovídající alespoň vlastními náklady, přísluší podniku náhrada ve výši rozdílu mezi vlastními náklady a úplatou přijatou za splnění těchto závazků. O náhradě, její výši a způsobu jejího placení rozhodne vláda, která zároveň určí odvětví státní správy, jež poskytne podniku stanovenou náhradu, a to ve čtvrtletních předem splatných částkách. Podnik je povinen zároveň s účetní závěrkou vzniklé ztráty řádně prokázat.

(2) O náhradě ztrát vzniklých ze zvláštních služeb v zájmu obrany státu platí přiměřeně příslušná ustanovení železničního zákona.

§ 13.

Podnikové účetnictví.

Ve svém podnikovém účetnictví se podnik řídí ustanoveními zákona ze dne 16. května 1946, č. 116 Sb., o jednotné organizaci podnikového účetnictví, a předpisy vydanými podle něho.

§ 14.

Rozpočet, zahajovací bilance, účetní závěrka.

(1) Podnik sestavuje podnikový rozpočet a podle něho hospodáří. Jeho rozpočetní závěrka tvoří přílohu státního rozpočtu.

(2) Podnik sestaví zahajovací bilanci do lhůty a podle směrnic, které stanoví minister-

stvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí. Tato bilance podléhá schválení vlády.

(3) Podnik sestaví účetní závěrku vždy do lhůty, kterou určí ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí. Účetní závěrka je přílohou státního závěrečného účtu.

§ 15.

Kmenové jmění.

(1) Kmenovým jměním podniku je při jeho zřízení čistá hodnota majetkové podstaty stanovená podle § 11. odst. 2 dopravního podnikového zákona v zahajovací bilanci (§ 14, odst. 2).

(2) Podnik může kmenové jmění zvýšiti nebo snížit jen podle směrnic, jež vydá ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí.

§ 16.

Reservní fond.

Podnik utvoří z přidělů ze zisku (§ 17), po případě z mimořádných zisků, které nesouvisí s předmětem podnikání a jsou neprovozní povahy, jakož i z mimořádných příspěvků (darů) rezervní fond, a to až do výše 30% kmenového jmění podle stavu ke dni, ke kterému se sestavuje účetní závěrka.

§ 17.

Rozdělení zisku a úhrada ztráty.

(1) Ze zisku podniku připadne:

a) jednotnému fondu pracujících částka stanovená dekretem presidenta republiky ze dne 21. října 1945, č. 104 Sb., o závodních a podnikových radách, ve znění zákona ze dne 21. července 1948, č. 188 Sb.,

b) rezervnímu fondu podniku podle potřeby až do 30%.

c) státní pokladně zbytek.

(2) Ministerstvo dopravy může v dohodě s ministerstvem financí a nejvyšším účetním kontrolním úřadem, ukáže-li se toho potřeba, přiměřeně snížit přiděl rezervnímu fondu, uvedený v odstavci 1, písm. b), a to až na 20%.

(3) K náhradě bilančních ztrát se použije rezervního fondu. Nestáčí-li rezervní fond k tomuto účelu, převede se zbytek ztráty na nový účet.

§ 18.

Hospodářský rok.

Pro stanovení hospodářského roku a jeho rozdělení na období platí obecné předpisy o jednotném hospodářském roku.

Oddíl III.

Správa podniku.

§ 19.

Správní orgány.

Správními orgány podniku jsou:

- a) představenstvo,
- b) ředitel podniku, který je zároveň předsedou představenstva.

§ 20.

Představenstvo.

(1) Představenstvo se skládá z předsedy a 6 dalších členů, z nichž každý má svého náhradníka.

(2) Členy představenstva a jejich náhradníky jmenuje vláda, a to

a) jednu třetinu dalších členů a jejich náhradníky ze stálých zaměstnanců podniku, navržených příslušným orgánem jednotné odborové organizace,

b) zbývající dvě třetiny členů a jejich náhradníky z odborníků dopravních, národohospodářských, finančních a technických po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace.

(3) Členy představenstva a jejich náhradníky může vláda kdykoliv odvolati po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace.

§ 21.

Členství v představenstvu.

(1) Členem představenstva nebo jeho náhradníkem může být toliko československý občan, který má odborné vědomosti a zkušenosti, je státně a občansky bezúhonný.

(2) Členem představenstva nebo jeho náhradníkem nemůže být zejména:

a) kdo provozuje výdělečný podnik, jehož podnikání je v rozporu se zájmy podniku, nebo vykonává jinou funkci nebo činnost, která je v rozporu s těmito zájmy.

b) člen závodní (podnikové) rady nebo jeho náhradník;

c) příbuzní ředitele podniku v řadě přímé a jeho sourozenci.

(3) Funkce člena nebo náhradníka v představenstvu zaniká:

a) odpadnou-li předpoklady uvedené v odstavci 1,

b) nastane-li u člena nebo náhradníka některá z překážek uvedených v odstavci 2.

c) přestane-li člen představenstva nebo jeho náhradník, jmenovaný ze zaměstnanců podniku [§ 20, odst. 2, písm. a)], být zaměstnancem podniku,

d) vzdá-li se člen představenstva nebo jeho náhradník funkce během funkčního období,

e) byli-li člen představenstva nebo jeho náhradník odvolán,

f) uplynutím funkčního období (odstavec 5),
g) úmrtím.

(4) V pochybnostech o tom, zda nastaly důvody zániku funkce podle odstavce 3, písm. a) nebo b), rozhoduje ministr dopravy.

(5) Funkční období představenstva trvá 3 roky; členové představenstva a jejich náhradníci jsou však povinni vykonávat svou funkci dále, dokud se nové představenstvo neujme výkonu funkce.

(6) Náhradník zastupuje člena, za něhož byl jmenován, jen, je-li zaneprázdněn. Vzdá-li se člen své funkce během funkčního období nebo zanikne-li jeho členství jiným způsobem, nastoupí jeho náhradník na zbytek funkčního období a vláda jmenuje mu náhradníka podle ustanovení § 20, odst. 2.

§ 22.

Práva a povinnosti představenstva.

(1) Členové představenstva a jejich náhradníci vykonají slib do rukou ministra dopravy, že budou svědomitě plnit své povinnosti v souladu se zájmy státu a podniku, že budou zachovávat mlčenlivost o věcech projednávaných představenstvem a že je nikomu nesdělí, pokud nejsou k tomu povinni podle příslušných předpisů.

(2) Představenstvo spravuje podnik s péčí řádného hospodáře, jeho členové osobně odpovídají za splnění svých povinností. O tom, zda na člena představenstva má být vymáhána náhrada škody způsobené nesplněním těchto povinností, rozhoduje ministerstvo dopravy.

(3) Členům představenstva, po případě jejich náhradníkům, přísluší náhrada hotových výdajů spojených s výkonem funkce, a to podle směrnic, jež vydá ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí. Ministerstvo dopravy může jim v dohodě s ministerstvem financí mimo to přiznat odměnu za zvláštní práce nebo za dosažení zvlášť příznivých hospodářských výsledků podniku.

(4) O ochraně služebního (pracovního) poměru členů představenstva a jejich náhradníků z řad zaměstnanců podniku platí přiměřeně ustanovení § 13 dekretu presidenta republiky č. 104/1945 Sb., ve znění čl. I zákona č. 42/1948 Sb.

§ 23.

Působnost představenstva

Představenstvu podniku přísluší:

a) usnášeti se o svém jednacím řádk (§ 24, odst. 4);

b) usnášeti se o opatřeních, k jejichž platnosti se vyžaduje schválení ministerstvem dopravy, po případě jinými ministerstvy (ústředními úřady) nebo vládou, a to:

1. o zásadách pro sestavení a provádění dopravního plánu (určení přepravních úkolů, úprava provozu, investiční činnosti a zhospodárnění provozu, § 5),

2. o návrhu zahajovací bilance podniku a jeho změn (§ 14, odst. 2),

3. o návrhu rozpočtní závěrky (§ 14, odst. 1, věta druhá), účetní závěrce (§ 14, odst. 3), rozdělení zisku nebo úhrady ztráty (§ 17) a o odpisovém plánu (§ 8),

4. o návrzích úvěrových opatření (§§ 6 a 7),

5. o návrzích na zvýšení nebo snížení kmenového jmění (§ 15),

6. o návrzích na přiznání státního investičního příspěvku (§ 11) a náhrady ztrát ze zvláštních služeb (§ 12),

7. o návrzích na zcizení nebo zatížení nemovitostí podniku v hodnotě přesahující částku, kterou stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí (§ 9),

8. o návrzích na vymáhání náhrady škody na řediteli podniku nebo na členech představenstva (§ 22, odst. 2 a § 25, odst. 5),

9. o návrzích smluv podniku se zahraničními dopravními podniky o tarifním a provozním společenství,

10. o návrzích pracovních a mzdových řádů zaměstnanců podniku a změn těchto řádů (§ 29, odst. 1) a o návrhu směrnic pro udělování odměn zaměstnancům podniku za mimořádný výkon a zlepšovací návrhy (§ 29, odst. 3 a 4),

11. o zevní úpravě a způsobu užívání podnikového nebo státního znaku (§ 4, odst. 2) a služebního stejnokroje nebo odznaku (§ 29, odst. 2),

12. o návrzích opatření, jež má podnik učiniti podle jiných předpisů než podle dopravního podnikového zákona (§ 22, odst. 2 zákona), přesahující-li běžný provoz podniku;

c) rozhodovati o věcech, jež přesahují běžný provoz podniku, a to:

1. o nabytí nemovitosti nebo prodeji movitostí, přesahuje-li kupní nebo prodejní cena

částku, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí,

2. o zřízení nebo zatížení nemovitostí podniku v hodnotě přesahující částku, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí,

3. o zřízení nebo zrušení odštěpných (pobočných) závodů podniku v tuzemsku i v cizině (§ 1, odst. 2),

4. o zahájení rozepří, přesahuje-li hodnota sporu částku, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí, a o smírech v těchto rozepřích,

5. o zásadách pro zadávání prací a dodávek,

6. o vydáních, jež nesouvisí přímo s provozem,

7. o dohodách s ostatními národními dopravními podniky o provozním společenství, přesahují-li běžný provoz podniku,

8. o věcech podniku projednávaných v ředitelské radě národních dopravních podniků, o nichž nebylo dosaženo jednomyslného usnesení, po případě o stanovisku, jež v ředitelské radě zaujal ředitel podniku (§ 20, odst. 5 dopravního podnikového zákona),

9. o smlouvách podniku se zahraničními dopravními podniky o tarifním a provozním společenství, pokud jejich schválení není vyhrazeno ministerstvu dopravy,

10. o předpisech podniku o působnosti a vnitřním rozčlenění ředitelství podniku (§ 23, odst. 2),

11. o udělení nebo odvolání prokury nebo obchodní plné moci, jakož i o zástupcích ředitele a jejich pravomoci (§ 27);

d) projednávat a schvalovat zprávu ředitele podniku o činnosti.

§ 24.

Jednání a usnášení představenstva.

(1) Představenstvo je způsobilé se usnáseti, jsou-li přítomni předseda nebo jeho zástupce (§ 27, věta první) a aspoň 3 další členové nebo jejich náhradníci. Návrh se považuje za přijatý, vyslovila-li se pro něj nadpoloviční většina přítomných členů nebo při rovnosti hlasů předseda, který hlasuje poslední.

(2) Má-li předseda za to, že usnesení představenstva je na újmu zájmů podniku nebo zájmů státu, zastaví jeho výkon a podá o tom ihned zprávu představenstvu a ministerstvu dopravy, které o věci rozhodne.

(3) Ministr dopravy může vyslati do schůzí představenstva zástupce z činných úředníků státní dopravní správy; tomuto zástupci však nepřísluší hlasovací právo. Schůzi představenstva se může zúčastniti též zástupce nejvyššího účetního kontrolního úřadu rovněž bez hlasovacího práva.

(4) Podrobnosti o tom, kdy a jak se představenstvo svolává, jak jedná a jak se usnáší, stanoví jednací řád, na němž se samo usnese.

§ 25.

Ředitel.

(1) Ředitele podniku ustanovuje a odvolává vláda po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace. Prohlášení, kterým se ředitel vzdává své funkce, bere na vědomí ministr dopravy, čímž funkce ředitele zaniká.

(2) Ředitelem může býti toliko československý občan, který má odborné vědomosti a zkušenosti a je státně spolehlivý a občansky bezúhonný.

(3) Ředitel nesmí vykonávati zaměstnání, funkci, nebo jinou činnost, která je v rozporu se zájmy podniku, ani nesmí provozovati jakýkoliv výdělečný podnik, ani se na něm účastniti.

(4) Ředitel vykoná slib do rukou ministra dopravy, že bude svědomitě plnit své povinnosti v souladu se zájmy státu a podniku, že bude zachovávat mlčenlivost o věcech projednávaných představenstvem i o jiných věcech obchodního tajemství, a že je nikomu nesdělí, pokud není k tomu povinen podle příslušných předpisů.

(5) Ředitel je, vykonávaje svou funkci, povinen jednati s péčí řádného hospodáře a osobně odpovídá za splnění svých povinností. O tom, zda se má na ředitele vymáhat náhrada škody jím způsobené, rozhoduje na návrh představenstva ministerstvo dopravy.

(6) Své funkce se ředitel ujímá dnem vykonání slibu, čímž se stává, pokud jím již nebyl, zaměstnancem podniku; jeho pracovní poměr zaniká dnem, kdy byl odvolán nebo dnem, kdy bylo vzato na vědomí, že se vzdává funkce. Nedošlo-li k zániku pracovního poměru za okolností, pro které by bylo lze jinak pracovní poměr zrušiti předčasně, přísluší řediteli požitky nejméně po dobu, po kterou by náležely, kdyby byl pracovní poměr rozvázán výpovědí.

(7) Na ustanovení a odvolání ředitele se nevztahují předpisy o spolurozhodování závodního zastupitelstva zaměstnanců při přijímání

a propouštění zaměstnanců, po případě o spolupůsobení tohoto zastupitelstva při zařazování zaměstnanců na pracovní místa a o předchozím souhlasu okresního úřadu ochrany práce při sjednání a rozvázání pracovního poměru.

(8) Řediteli přísluší služební titul „vrchní ředitel“.

§ 26.

Pravomoc ředitele.

Ředitel zastupuje podnik a znamená jeho firmu, vede věci jeho běžného provozu, činí opatření a rozhodnutí v jeho provozu, která nejsou vyhrazena představenstvu (§ 23), a vykonává usnesení představenstva. Není-li představenstva nebo není-li schopno se usnášeti nebo je-li nebezpečí v prodlení, přísluší řediteli, aby učinil potřebná neodkladná opatření; je povinen o nich podati zprávu představenstvu v nejbližší jeho schůzi.

§ 27.

Zastupování ředitele.

Ředitele zastupuje v jeho funkci předsedy představenstva [§ 19, písm. b)] člen představenstva, jehož ustanoví představenstvo. V ostatní jeho pravomoci (§ 26) ho zastupují vedoucí úředníci ředitelství podniku (§ 28); jež určí představenstvo. Představenstvo zároveň vymezí rozsah zastupování a může je pověřiti také stálým zastupováním ředitele v určitých věcech jeho pravomoci.

§ 28.

Výkonná správa.

(1) Výkonnými orgány správy podniku jsou ředitelství podniku v jeho sídle (§ 1, odst. 2) a jemu podřízené provozní a obchodní jednotky.

(2) Působnost a vnitřní rozčlenění ředitelství podniku upravují vnitřní předpisy podniku, na nichž se usnáší jeho představenstvo [§ 23, písm. c), č. 10].

§ 29.

Zaměstnanci.

(1) Zaměstnanci podniku jsou zaměstnanci v soukromoprávním poměru; jejich pracovní a mzdové poměry se řídí pracovními a mzdovými řády, jež vyžadují schválení ministerstva sociální péče.

(2) Představenstvo podniku stanoví, kdy zaměstnanci podniku mají ve službě nositi stejnokroj nebo služební odznak, a určí zároveň jejich zevní úpravu a způsob jejich užívání.

(3) Dokázal-li zaměstnanec podniku mimořádný pracovní výkon a tím nejen přispěl k zvýšení celkového výkonu podniku, ale svým příkladem též působil na pracovní úroveň svého okolí nebo celku, může mu býti udělena v mezích příslušných předpisů přiměřená odměna.

(4) Za návrhy, kterými bylo dosaženo zdokonalení nebo z hospodárnění provozu, pracovního postupu, zvýšení dopravy nebo zmenšení provozních nákladů, lze udělit v mezích příslušných předpisů odměnu zaměstnanci, který je původcem návrhu. Návrh musí býti odborně přezkoumán, i když původce nepřipojil početní rozbor. Výsledek zkoumání se sdělí původci a závodnímu zastupitelstvu zaměstnanců. Při stanovení výše odměny se přihlíží k míře hospodářského prospěchu z přijatého návrhu.

Oddíl IV

Dozor nad podnikem.

§ 30.

Odborný dozor.

(1) Odborný dozor nad podnikem (§ 22, odst. 1 dopravního podnikového zákona) vykonává ministerstvo dopravy, kterému přísluší:

1. vydávati příkazy pro sestavení a provádění celostátního dopravního plánu jako součásti jednotného hospodářského plánu a sledovati jeho provádění;

2. přezkoumávati a vyládati ke schválení předkládati

a) návrhy na změnu předmětu podnikání, sídla a jména podniku (§ 7, odst. 2 dopravního podnikového zákona),

b) rozpočetní závěrku podniku (§ 14, odst. 1 věta druhá), návrh na přiznání státního investičního příspěvku (§ 11) a návrh na náhradu ztrát ze zvláštních služeb (§ 12),

c) zahajovací bilanci podniku (§ 14, odst. 2),

d) účetní závěrku podniku (§ 14, odst. 3), odpočet záloh na náhradu ztrát ze zvláštních služeb (§ 12, odst. 1);

3. schvalovati

a) odpisový plán podniku (§ 8),

b) úvěrová opatření podniku (§§ 6 a 7),

c) zvýšení nebo snížení kmenového jmění (§ 15)

d) zcizení nebo zatížení nemovitostí podniku v hodnotě přesahující částku stanovenou ministerstvem dopravy v dohodě s ministerstvem financí (§ 9),

e) zevní úpravu a způsob užívání státního a podnikového znaku, stejnokroje nebo služebního odznaku (§ 4, odst. 2 a § 29, odst. 2);

4. určovatí částku, do které smí podnik zcizovat nebo zatěžovat nemovitosti (§ 9), dále částky, nad které má představenstvo rozhodovat o nabytí nemovitostí nebo prodeji movitých věcí [§ 23, písm. c), č. 1], o zcizení nebo zatížení nemovitostí podniku [§ 23, písm. c), č. 2] a o zahájení rozepří [§ 23, písm. c), č. 4];

5. rozhodovatí

a) o usneseních představenstva, jejichž výkon ředitel podniku zastavil (§ 24, odst. 2),

b) o odměnách členům představenstva (§ 22, odst. 3),

c) o vymáhání náhrady škody na řediteli podniku nebo na členovi představenstva (§ 22, odst. 2 a § 25, odst. 5);

6. dozíratí na hospodaření podniku a za tím účelem nahlížetí do všech jeho knih podnikového účetnictví, jakož i do jiných obchodních písemností, vyžadovatí zprávy a vysvětlivky a činití opatření k odstranění zjištěných závad.

(²) Působnost podle odstavce 1, č. 2, písm. b) až d), č. 3, písm. a) až d), č. 4 a č. 5, písm. b) vykonává ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí, působnost podle odstavce 1, č. 3, písm. e) v dohodě s ministerstvem vnitra. Ministerstvo financí může spolupůsobití též při výkonu dozoru podle odstavce 1, č. 6.

§ 31.

Kontrola.

Podnik podléhá kontrole nejvyššího účetního kontrolního úřadu.

Oddíl V.

Ustanovení závěrečná.

§ 32.

Účinnost a provedení.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1949; provede je ministr dopravy v dohodě s ministrem financí a ostatními zúčastněnými členy vlády.

Zápověcký v. r.

Petr v. r.

128.

Vládní nařízení

ze dne 10. května 1949,

jmž se vydává organizační statut národního dopravního podniku „Československé aerolinie, národní podnik“.

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 25 zákona ze dne 22. prosince 1948, č. 311 Sb., o národních dopravních podnicích:

Oddíl I.

Všeobecná ustanovení.

§ 1.

Firma a sídlo podniku.

(¹) Firma podniku zní: „Československé aerolinie, národní podnik“.

(²) Sídlem podniku je Praha. Podnik je oprávněn zřizovatí odštěpné (pobočné) závody v tuzemsku i v cizině.

§ 2.

Znamenání podniku. Vyhlášky.

(¹) Firma podniku se znamená tak, že k vytištěnému nebo kýmkolí napsanému jejímu znění připojí svůj vlastnoruční podpis ředitel podniku nebo vedoucí úředník ho zastupující (§ 27).

(²) Sdělení určená uživatelům služeb podniku uveřejňuje podnik, pokud zvláštními předpisy není stanoveno jinak, způsobem, který určí ministerstvo dopravy vyhláškou v Úředním listě republiky Československé.

§ 3.

Předmět podnikání.

(¹) Podnik provozuje leteckou dopravu osob a věcí na území Československé republiky i mimo ně.

(²) Podnik vykonává nebo obstarává samostatně všechny práce a pomocné úkony, jež slouží předmětu jeho podnikání nebo vybudování a udržování jeho zařízení včetně zkušebních nebo řemeslných prací všeho druhu, avšak kromě rozvojových investic, a podle potřeby zřizuje a provozuje k tomu účelu zvláštní pomocné závody, zejména

a) dílny, zkušebny a správkárny pro veškeré opravy, ošetřování, udržování a revise vlastních i cizích letadel, t. j. draků, leteckých motorů, vrtulí, příslušenství letadlového i moto-

roveho, palubních i pozemních radioelektrických přístrojů, jakož i pro výrobu nebo opravu některých jejich součástí,

b) dílny pro veškeré opravy motorových vozidel podniku, jakož i pro výrobu a opravu některých jejich součástí.

(3) Jako vedlejší provozuje podnik činnosti, usnadňující jeho podnikání nebo sloužící přepravcům a cestujícím nebo péči o vlastní zaměstnance, i kdyby jinak k nim bylo třeba zvláštního živnostenského oprávnění, a to s výjimkou činností uvedených dále pod č. 1, písm. e) a č. 7 toliko v letadlech, na letištích, na jiných provozních pozemcích nebo v provozních budovách podniku, při čemž zejména

1. zřizuje a provozuje

a) živnosti hostinské a výčepnické (§ 16 živnostenského řádu a § 23 živnostenského zákona),

b) živnosti obchodní pro prodej cestovních potřeb, upomínkových předmětů, jídel a nápojů všeho druhu a ovoce,

c) šatny, úschovny zavazadel a nosičskou službu,

d) biografy,

e) informační a jiné kanceláře, sledující získání přepravy, včetně tarifních zpravodajen, prodejen letenek a odbavoven zavazadel a zášek;

2. zprostředkuje pojištění cestujících, zavazadel a zboží, celní odbavení zboží a obstarává i jiné v letecké dopravě obvyklé celní úkony v tuzemsku i v cizině;

3. obstarává dopravu osob a zboží z letiště nebo z místa přistání na místo určení a naopak;

4. opatřuje zásoby materiálu a pohonných látek pro vlastní potřebu i pro potřebu cizích leteckých podniků;

5. obstarává prodej knih, časopisů a jiných publikací;

6. provádí reklamu pro jiné podniky;

7. buduje a provozuje zařízení pro péči o vlastní zaměstnance (nocležny, stravovny, setavovny, prodejny spotřebního zboží, závodní kuchyně, ústavy pro odborné školení a pod.).

(4) Pokud činnosti uvedené v odstavci 3 mají povahu živností, platí pro jejich provozování příslušná ustanovení živnostenského řádu (zákon).

(5) Podnik je oprávněn dopravovat písemnosti ve vzájemném služebním styku orgánů své výkonné správy (§ 28), pokud jej zprostředkují jeho vlastní zaměstnanci jeho doprav-

nými prostředky, jakož i zřizovati, udržovati a provozovati dorozumivací zařízení na letadlech pro vlastní podnikovou potřebu nebo i pro potřebu cestujících, obdrželi-li k tomu příslušné úřední povolení.

§ 4.

Podnikový znak.

(1) Podnik je oprávněn trvale veřejně užívati:

a) vlastnické značky „ČSA“,

b) zvláštního podnikového znaku a vlajky,

c) státní vlajky,

d) státního znaku samostatně nebo v podnikovém znaku.

(2) Úprava a způsob užívání podnikového a státního znaku, jakož i podnikové a státní vlajky podléhá schválení ministerstev dopravy a vnitra.

Oddíl II.

Hospodářství podniku.

§ 5.

Obecné zásady hospodaření.

(1) Podnik budiž veden podle zásad obchodního podnikání. Uspořádává svůj provoz tak, aby v oboru letecké dopravy co nejlépe a nejehospodárněji uspokojoval dopravní potřeby ve státě.

(2) Podnik určuje své přepravní úkoly a upravuje rozsah, druh a způsob provozu a investiční činnost tak, jak to vyžaduje splnění celostátního dopravního plánu jako součásti jednotného hospodářského plánu.

(3) Podnik udržuje svá zařízení v řádném stavu, obnovuje je přiměřeně potřebám provozu a doplňuje a zdokonaluje je v mezích hospodářské účelnosti a únosnosti se zřetelem k technickému pokroku.

§ 6.

Financování provozu.

(1) Výdaje související s provozem hradí podnik z vlastních provozních prostředků. Nestáčeli tyto prostředky, opatří si podnik potřebné finanční prostředky se souhlasem ministerstev dopravy a financí úvěrem (provozní úvěr).

(2) Při opatřování provozního úvěru smí býti podnik v obchodním spojení pouze s bankou pro provozní úvěr.

(3) Prostředků určených k provozním účelům nesmí podnik použít k financování investic.

§ 7.

Financování investic.

(1) K úhradě nákladů na investice použije podnik prostředků získaných prováděním odpisů (§ 8); nestačí-li tyto prostředky, opatří si podnik další prostředky na investice se souhlasem ministerstev dopravy a financí úvěrem u Investiční banky, národního podniku v Praze, podle směrnic vydaných ministerstvem financí v dohodě s ministerstvem dopravy.

(2) Podnik nesmí použití prostředků určených k investičním účelům ani přechodně k jiným účelům.

§ 8.

Odpisy.

Podnik je povinen provádět odpisy investic podle odpisového plánu, který schválí ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí; prostředků získaných odpisy použije podnik k obnově svých investic (§ 7, odst. 1).

§ 9.

Zcizení a zatížení nemovitostí.

Podnik smí zcizovat nebo zatěžovat své nemovitosti nejvýše do částky, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí; zcizení nebo zatížení nemovitosti nad tuto částku smí podnik jen se souhlasem ministerstev dopravy a financí.

§ 10.

Platební styk.

Podnik je povinen konat své platy převodem ze svého účtu u banky pro provozní úvěr (§ 6, odst. 2). Placení hotovými je přípustné jen podle směrnic, které vydá ministerstvo financí. Hotovosti přesahující výši přípustnou podle těchto směrnic je podnik povinen odvádět na svůj účet u banky pro provozní úvěr. Pro styk s touto bankou může podnik používat služeb Poštovní spořitelny.

§ 11.

Státní investiční příspěvek.

(1) Na investice určené jednotným hospodářským plánem přispěje stát podniku, jsou-li tyto investice podnikány ve veřejném zájmu a jestliže by náklady na ně přesáhly hospodářské možnosti podniku, a to pokud by náklady na ně byly hospodářsky neúnosné. Výši tohoto investičního příspěvku a způsob jeho poskytnutí stanoví vláda před započítáním příslušných investic, t. j. zásadně před schválením investičního pro-

gramu a investičního rozpočtu. Za téhož předpokladu, týmž způsobem a v téže míře přispěje stát podniku na zúročení a úmor zápůjček na investice, sjednaných do dne zřízení podniku a jím převzatých [§ 4 a § 8, odst. 3 zákona ze dne 22. prosince 1948, č. 311 Sb., o národních dopravních podnicích (v dalším jen „dopravní podnikový zákon“)].

(2) O náhradě nákladů na investice, jež podnik provede v zájmu obrany státu, platí přiměřeně ustanovení § 121 zákona ze dne 20. května 1937, č. 86 Sb., o drahách (železničního zákona).

§ 12.

Náhrada ztrát ze zvláštních služeb.

(1) Za plnění přepravních, tarifních nebo jiných závazků a úkonů, uložených státem nebo prováděných v naléhavém zájmu národního hospodářství nebo v jiném důležitém státním zájmu, jež přesahují míru obvyklou v obchodním podnikání a za něž se podniku nedostane přímé úplaty odpovídající alespoň vlastním nákladům, přísluší podniku náhrada ve výši rozdílu mezi vlastními náklady a úplatou přijatou za splnění těchto závazků. O náhradě, její výši a způsobu jejího placení rozhodne vláda, která zároveň určí odvětví státní správy, jež poskytne podniku stanovenou náhradu, a to ve čtvrtletních předem splatných částkách. Podnik je povinen zároveň s účetní závěrkou vzniklé ztráty řádně prokázat.

(2) O náhradě ztrát vzniklých ze zvláštních služeb v zájmu obrany státu platí přiměřeně příslušná ustanovení železničního zákona.

§ 13.

Podnikové účetnictví.

Ve svém podnikovém účetnictví se podnik řídí ustanoveními zákona ze dne 16. května 1946, č. 116 Sb., o jednotné organizaci podnikového účetnictví, a předpisy vydanými podle něho.

§ 14.

Rozpočet, zahajovací bilance, účetní závěrka.

(1) Podnik sestavuje podnikový rozpočet a podle něho hospodáří. Jeho rozpočetní závěrka tvoří přílohu státního rozpočtu.

(2) Podnik sestaví zahajovací bilanci do lhůty a podle směrnic, které stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí. Tato bilance podléhá schválení vlády.

(2) Podnik sestaví účetní závěrku vždy do lhůty, kterou určí ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí. Účetní závěrka je přílohou státního závěrečného účtu.

§ 15.

Kmenové jmění.

(1) Kmenovým jměním podniku je při jeho zřízení čistá hodnota majetkové podstaty stanovená podle § 11. odst. 2 dopravního podnikového zákona v zahajovací bilanci (§ 14. odst. 2).

(2) Podnik může kmenové jmění zvýšiti nebo snížit jen podle směrnic, jež vydá ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí.

§ 16.

Reservní fond.

Podnik utvoří z přidělu ze zisku (§ 17), po případě z mimořádných zisků, které nesouvisí s předmětem podnikání a jsou neprovozní povahy, jakož i z mimořádných příspěvků (darů) rezervní fond, a to až do výše 30% kmenového jmění podle stavu ke dni, ke kterému se sestavuje účetní závěrka.

§ 17.

Rozdělení zisku a úhrada ztráty.

(1) Ze zisku podniku připadne:

a) jednotnému fondu pracujících částka stanovená dekretem presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 104 Sb., o závodních a podnikových radách, ve znění zákona ze dne 21. července 1948, č. 188 Sb.,

b) rezervnímu fondu podniku podle potřeby až do 30%.

c) státní pokladně zbytek.

(2) Ministerstvo dopravy může v dohodě s ministerstvem financí a nejvyšším účetním kontrolním úřadem, ukáže-li se toho potřebovat, přiměřeně snížit přiděl rezervnímu fondu, uvedený v odstavci 1, písm. b) a to až na 20%.

(3) K náhradě bilančních ztrát se použije rezervního fondu. Nestáčí-li rezervní fond k tomuto účelu, převede se zbytek ztráty na nový účet.

§ 18.

Hospodářský rok.

Pro stanovení hospodářského roku a jeho rozdělení na období platí obecné předpisy o jednorázovém hospodářském roce.

Oddíl III.

Správa podniku.

§ 19.

Správní orgány.

Správními orgány jsou:

- a) představenstvo,
- b) ředitel podniku, který je zároveň předsedou představenstva.

§ 20.

Představenstvo.

(1) Představenstvo se skládá z předsedy a 9 dalších členů, z nichž každý má svého náhradníka.

(2) Členy představenstva a jejich náhradníky jmenuje vláda se zřetelem na přiměřené zastoupení Slovenska, a to:

a) jednu třetinu dalších členů a jejich náhradníky ze stálých zaměstnanců podniku, navržených příslušným orgánem jednotné odborové organizace,

b) zbývající dvě třetiny členů a jejich náhradníky z odborníků dopravních, národohospodářských, finančních a technických po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace.

(3) Členy představenstva a jejich náhradníky může vláda kdykoliv odvolati po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace.

§ 21.

Členství v představenstvu.

(1) Členem představenstva nebo jeho náhradníkem může být toliko československý občan, který má odborné vědomosti a zkušenosti, je státně spolehlivý a občansky bezúhonný.

(2) Členem představenstva nebo jeho náhradníkem nemůže být zejména:

a) kdo provozuje výdělečný podnik, jehož podnikání je v rozporu se zájmy podniku, nebo vykonává jinou funkci nebo činnost, která je v rozporu s těmito zájmy,

b) člen závodní (podnikové) rady nebo jeho náhradník,

c) příbuzní ředitele podniku v řadě přímé a jeho sourozenci.

(3) Funkce člena nebo náhradníka v představenstvu zaniká:

a) odpadnou-li předpoklady uvedené v odstavci 1.

b) nastane-li u člena nebo náhradníka překážka, která z překážek uvedených v odstavci 2.

c) přestane-li člen představenstva nebo jeho náhradník, jmenovaný ze zaměstnanců podniku [§ 20, odst. 2, písm. a)], být zaměstnancem podniku;

d) vzdá-li se člen představenstva nebo jeho náhradník funkce během funkčního období,

e) byl-li člen představenstva nebo jeho náhradník odvolán,

f) uplynutím funkčního období (odstavec 5),

g) úmrtím.

(4) V pochybnostech o tom, zda nastaly důvody zániku funkce podle odstavce 3, písm. a) nebo b), rozhoduje ministr dopravy.

(5) Funkční období představenstva trvá 3 roky; členové představenstva a jejich náhradníci jsou však povinni vykonávat svou funkci dále, dokud se nové představenstvo neujme výkonu funkce.

(6) Náhradník zastupuje člena, za něhož byl jmenován, jen, je-li člen zaneprázdněn. Vzdá-li se člen své funkce během funkčního období nebo zanikne-li jeho členství jiným způsobem, nastoupí jeho náhradník na zbytek funkčního období a vláda jmenuje mu náhradníka podle ustanovení § 20, odst. 2.

§ 22.

Práva a povinnosti představenstva.

(1) Členové představenstva a jejich náhradníci vykonají slib do rukou ministra dopravy, že budou svědomitě plnit své povinnosti v souladu se zájmy státu a podniku, že budou zachovávat mlčenlivost o věcech projednávaných představenstvem a že je nikomu nesdělí, pokud nejsou k tomu povinni podle příslušných předpisů.

(2) Představenstvo spravuje podnik s péčí řádného hospodáře, jeho členové osobně odpovídají za splnění svých povinností. O tom, zda na člena představenstva má být vymáhána náhrada škody způsobené nesplněním těchto povinností, rozhoduje ministerstvo dopravy.

(3) Členům představenstva, po případě jejich náhradníkům, přísluší náhrada hotových výdajů spojených s výkonem funkce, a to podle směrnic, jež vydá ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí. Ministerstvo dopravy může jim v dohodě s ministerstvem financí mimo to přiznat odměnu za zvláštní práce nebo za dosažení zvlášť příznivých hospodářských výsledků podniku.

(4) O ochraně služebního (pracovního) poměru členů představenstva a jejich náhradníků z řad zaměstnanců podniku platí přiměřeně

ustanovení § 13 dekretu presidenta republiky č. 104/1945 Sb., ve znění čl. I zákona č. 42/1948 Sb

§ 23.

Působnost představenstva.

Představenstvu podniku přísluší:

a) usnášeti se o svém jednacím řádě (§ 24, odst. 4);

b) usnášeti se o opatřeních, k jejichž platnosti se vyžaduje schválení ministerstvem dopravy, po případě jinými ministerstvy (ústředními úřady) nebo vládou, a to:

1. o zásadách pro sestavení a provádění dopravního plánu (určení přepravních úkolů, úprava provozu, investiční činnosti a zhospodárnění provozu, § 5),

2. o návrhu zahajovací bilance podniku a jeho změn (§ 14, odst. 2),

3. o návrhu rozpočtové závěrky (§ 14, odst. 1, věta druhá), účetní závěrce (§ 14, odst. 3), rozdělení zisku nebo úhrady ztráty (§ 17) a o odpisovém plánu (§ 8),

4. o návrzích úvěrových opatření (§§ 6 a 7),

5. o návrzích na zvýšení nebo snížení kmenového jmění (§ 15),

6. o návrzích na přiznání státního investičního příspěvku (§ 11) a náhrady ztrát ze zvláštních služeb (§ 12),

7. o návrzích na zcizení nebo zatížení nemovitostí podniku v hodnotě přesahující částku, kterou stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí (§ 9),

8. o návrzích na vymáhání náhrady škody na řediteli podniku nebo na členech představenstva (§ 22, odst. 2 a § 25, odst. 5),

9. o návrzích smluv podniku se zahraničními dopravními podniky o tarifním a provozním společenství,

10. o návrzích pracovních a mzdových řádů zaměstnanců podniku a změn těchto řádů (§ 29, odst. 1) a o návrhu směrnic pro udělování odměn zaměstnancům podniku za mimořádný výkon a zlepšovací návrhy (§ 29, odst. 3 a 4),

11. o zevní úpravě a způsobu užívání podnikového nebo státního znaku (§ 4, odst. 2) a služebního stejnokroje nebo odznaku (§ 29, odst. 2),

12. o návrzích opatření, jež má podnik učiniti podle jiných předpisů než podle dopravního podnikového zákona (§ 22, odst. 2 zákona), přesahují-li běžný provoz podniku;

c) rozhodovati o věcech, jež přesahují běžný provoz podniku, a to:

1. o nabytí nemovitostí nebo prodeji movitostí, přesahuje-li kupní nebo prodejní cena

částku, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí,

2. o zcizení nebo zatížení nemovitostí podniku v hodnotě přesahující částku, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí,

3. o zřízení nebo zrušení odštěpných (pobočných) závodů podniku v tuzemsku i v cizině (§ 1, odst. 2),

4. o zahájení rozepří, přesahuje-li hodnota sporu částku, kterou všeobecně stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí, a o smírech v těchto rozepřích,

5 o zásadách pro zadávání prací a dodávek,

6. o vydáních, jež nesouvisí přímo s provozem,

7. o dohodách s ostatními národními dopravními podniky o provozním společenství, přesahuje-li běžný provoz podniku.

8. o věcech podniku projednávaných v ředitelské radě národních dopravních podniků, o nichž nebylo dosaženo jednomyslného usnesení, po případě o stanovisku, jež v ředitelské radě zaujal ředitel podniku (§ 20; odst. 5 dopravního podnikového zákona),

9. o smlouvách podniku se zahraničními dopravními podniky o tarifním a provozním společenství, pokud jejich schválení není vyhrazeno ministerstvu dopravy,

10. o předpisech podniku o působnosti a vnitřním rozčlenění ředitelství podniku (§ 23, odst. 2),

11. o udělení nebo odvolání prokury nebo obchodní plné moci, jakož i o zastupcích ředitele a jejich pravomoci (§ 27);

d) projednávat i schvalovat zprávu ředitele podniku o činnosti.

§ 24.

Jednání a usnášení představenstva.

(1) Představenstvo je způsobilé se usnáseti, jsou-li přítomni předseda nebo jeho zástupce (§ 27, věta první) a aspoň 5 dalších členů nebo jejich náhradníků. Návrh se považuje za přijatý, vyslovila-li se pro něj nadpoloviční většina přítomných členů nebo při rovnosti hlasů předseda, který hlasuje poslední.

(2) Má-li předseda za to, že usnesení představenstva je na újmu zájmů podniku nebo zájmů státu, zastaví jeho výkon a podá o tom ihned zprávu představenstvu a ministerstvu dopravy, které o věci rozhodne.

(3) Ministr dopravy může vyslati do schůzi představenstva zástupce z činných úředníků státní dopravní správy; tomuto zástupci však nepřísluší hlasovací právo. Schůzi představenstva se může zúčastniti též zástupce nejvyššího účetního kontrolního úřadu rovněž bez hlasovacího práva.

(4) Podrobnosti o tom, kdy a jak se představenstvo svolává, jak jedná a jak se usnáší, stanoví jednací řád, na němž se samo usnese.

§ 25.

Ředitel.

(1) Ředitele podniku ustanovuje a odvolává vláda po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace. Prohlášení, kterým se ředitel vzdává své funkce, bere na vědomí ministr dopravy, čímž funkce ředitele zaniká.

(2) Ředitelem může býti toliko československý občan, který má odborné vědomosti a zkušenosti a je státně spolehlivý a občansky bezúhonný.

(3) Ředitel nesmí vykonávati zaměstnání, funkci, nebo jinou činnost, která je v rozporu se zájmy podniku, ani nesmí provozovati jakýkoliv výdělečný podnik, ani se na něm účastniti.

(4) Ředitel vykoná slib do rukou ministra dopravy, že bude svědomitě plniti své povinnosti v souladu se zájmy státu a podniku, že bude zachovávat mlčenlivost o věcech projednaných představenstvem i o jiných věcech obchodního tajemství, a že je nikomu nesdělí, pokud není k tomu povinen podle příslušných předpisů.

(5) Ředitel je, vykonávaje svou funkci, povinen jednati s péčí řádného hospodáře a osobně odpovídá za splnění svých povinností. O tom, zda se má na řediteli vymáhat náhrada škody jím způsobené, rozhoduje na návrh představenstva ministerstvo dopravy.

(6) Své funkce se ředitel ujímá dnem vykonání slibu, čímž se stává, pokud jím již nebyl, zaměstnancem podniku; jeho pracovní poměr zaniká dnem, kdy byl odvolán nebo dnem; kdy bylo vzato na vědomí, že se vzdává funkce. Nedošlo-li k zániku pracovního poměru za okolností, pro které by bylo lze jinak pracovní poměr zrušiti předčasně, přísluší řediteli požitky nejméně po dobu, po kterou by náležely, kdyby byl pracovní poměr rozvázán výpovědí.

(7) Na ustanovení a odvolání ředitele se nevztahují předpisy o spolurozhodování závodního zastupitelstva zaměstnanců při přijímání a propouštění zaměstnanců, po případě o spolu-

působení tohoto zastupitelstva při zařazování zaměstnanců na pracovní místa a o předchozím souhlasu okresního úřadu ochrany práce při sjednání a rozvázání pracovního poměru.

(8) Řediteli přísluší služební titul „vrchní ředitel“.

§ 26.

Pravomoc ředitele.

Ředitel zastupuje podnik a znamená jeho firmu, vede věci jeho běžného provozu, činí opatření a rozhodnutí v jeho provozu, která nejsou vyhrazena představenstvu (§ 23), a vykonává usnesení představenstva. Není-li představenstva nebo není-li schopno se usnášeti nebo je-li nebezpečí v prodlení, přísluší řediteli, aby učinil potřebná neodkladná opatření; je povinen o nich podati zprávu představenstvu v nejbližší jeho schůzi.

§ 27.

Zastupování ředitele.

Ředitele zastupuje v jeho funkci předsedy představenstva [§ 19, písm. b)] člen představenstva, jehož ustanoví představenstvo. V ostatní jeho pravomoci (§ 26) ho zastupují vedoucí úředníci ředitelství podniku (§ 28), jež určí představenstvo. Představenstvo zároveň vymezí rozsah zastupování a může je pověřiti také stálým zastupováním ředitele v určitých věcech jeho pravomoci.

§ 28.

Výkonná správa.

(1) Výkonnými orgány správy podniku jsou:

- a) ředitelství podniku v Praze,
- b) místní provozní jednotky,

(2) Působnost a vnitřní rozčlenění ředitelství podniku upravují vnitřní předpisy podniku, na nichž se usnáší jeho představenstvo [§ 23, písm. c), č. 10].

(3) Ministr dopravy může, ukáže-li se toho potřeba, zřídit pro správu podniku v oblasti Slovenska oblastní ředitelství a do jeho čela ustanoviti po slyšení pověřence dopravy a příslušného orgánu jednotné odborové organizace z řad zaměstnanců podniku oblastního ředitele a jej také odvolávat. Pro stanovení působnosti, vnitřního rozčlenění a vztahu oblastního ředitelství k ředitelství podniku platí obdobně ustanovení odstavce 2.

§ 29.

Zaměstnanci.

(1) Zaměstnanci podniku jsou zaměstnanci v soukromoprávním poměru; jejich pracovní a mzdové poměry se řídí pracovními a mzdovými řády, jež vyžadují schválení ministerstva sociální péče.

(2) Představenstvo podniku stanoví, kdy zaměstnanci podniku mají ve službě nositi stejnokroj nebo služební odznak, a určí zároveň jejich zevní úpravu a způsob jejich užívání.

(3) Dokázal-li zaměstnanec podniku mimořádný pracovní výkon a tím nejen přispěl k zvýšení celkového výkonu podniku, ale svým příkladem též působil na pracovní úroveň svého okolí nebo celku, může mu býti udělena v mezích příslušných předpisů priměřená odměna.

(4) Za návrhy, kterými bylo dosaženo zdokonalení nebo zhospodárnění provozu, pracovního postupu, zvýšení dopravy nebo zmenšení provozních nákladů, lze udělit v mezích příslušných předpisů odměnu zaměstnanci, který je původcem návrhu. Návrh musí býti odborně přezkoumán, i když původce nepřipojil početní rozbor. Výsledek zkoumání se sdělí původci a závodnímu zastupitelstvu zaměstnanců. Při stanovení výše odměny se přihlíží k míře hospodářského prospěchu z přijatého návrhu.

Oddíl IV.

Dozor nad podnikem.

§ 30.

Odborný dozor.

(1) Odborný dozor nad podnikem (§ 22, odst. 1 dopravního podnikového zákona) vykonává ministerstvo dopravy, kterému přísluší:

1. vydávati příkazy pro sestavení a provádění celostátního dopravního plánu jako součásti jednotného hospodářského plánu a sledovati jeho provádění;

2. přezkoumávati a vládě ke schválení předkládati

a) návrhy na změnu předmětu podnikání, sídla a jména podniku (§ 7, odst. 2 dopravního podnikového zákona),

b) rozpočetní závěrku podniku (§ 14, odst. 1 věta druhá), návrh na přiznání státního investičního příspěvku (§ 11) a návrh na náhradu ztrát ze zvláštních služeb (§ 12),

c) zahajovací bilanci podniku (§ 14, odst. 2),

d) účetní závěrku podniku (§ 14, odst. 3), odpočet záloh na náhradu ztrát ze zvláštních služeb (§ 12, odst. 1);

3. schvalovati

- a) odpisový plán podniku (§ 8),
- b) úvěrová opatření podniku (§§ 6 a 7),
- c) zvýšení nebo snížení kmenového jmění (§ 15),
- d) zřízení nebo zatížení nemovitostí podniku v hodnotě převyšující částku stanovenou ministerstvem dopravy v dohodě s ministerstvem financí (§ 9),

e) zevní úpravu a způsob užívání státního a podnikového znaku, stejnokroje nebo služebního odznaku (§ 4, odst. 2 a § 29, odst. 2);

4. určovati částku, do které smí podnik zcizovati nebo zatěžovati nemovitosti (§ 9), dále částky, nad které má představenstvo rozhodovati o nabytí nemovitostí nebo prodeji movitých věcí [§ 23, písm. c), č. 1], o zřízení nebo zatížení nemovitostí podniku [§ 23, písm. c), č. 2] a o zahájení rozepří [§ 23, písm. c), č. 4];

5. rozhodovati

- a) o usneseních představenstva, jejichž výkon ředitel podniku zastavil (§ 24, odst. 2),
- b) o odměnách členům představenstva (§ 22, odst. 3),
- c) o vymáhání náhrady škody na řediteli podniku nebo na členu představenstva (§ 22, odst. 2 a § 25, odst. 5);

6. dozírati na hospodaření podniku a za tím účelem nahlížeti do všech jeho knih podnikového účetnictví, jakož i do jiných obchodních písemností, vyžadovati zprávy a vysvětlivky a činiti opatření k odstranění zjištěných závad.

(2) Působnost podle odstavce 1, č. 2, písm. b) až d), č. 3, písm. a) až d), č. 4 a č. 5, písm. b) vykonává ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí, působnost podle odstavce 1, č. 3, písm. e) v dohodě s ministerstvem vnitra. Ministerstvo financí se může v dohodě s ministerstvem dopravy též účastniti na výkonu dozoru podle odstavce 1, č. 6.

§ 31.

Kontrola.

Podnik podléhá kontrole nejvyššího účetního kontrolního úřadu.

Oddíl V.

Ustanovení závěrečná.

§ 32.

Účinnost a provedení.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1949; provede je ministr dopravy v dohodě s ministrem financí a ostatními zúčastněnými členy vlády.

Zápotocký v. r.

Petr v. r.